

Cena 1€ ali 239,64 SIT, v zadnjih dneh leta 2006 s popustom samo 200 SIT, polovico dobi prodajalec

KRALJI ULICE

Prvi slovenski časopis za brezdomstvo in sorodna socialna vprašanja

VAM ZELIMO SREČNO NOVO LETO

številka **10**
januar 2007

Ljube bralke in bralci!

Pred nami je številka s prehoda leta, še malo decembrska in že dosti januarska. Prinaša seveda veliko za to obdobje specifičnih tem, ki pa so, kot vedno pri nas, obarvane malo po svoje. Torej ne samo z nedvomnim veseljem, ampak tudi z dvomom in hladom osamljenosti, ki ga ti prazni dnevi za marsikoga od brezdomcev in drugih ulici predanih ljudi še ojačajo. Hlad osamljenosti prazniki verjetno nosijo s seboj predvsem za tiste, ki nimajo toplih domov in niso zaviti v tople omote družine ali drugih tesnih skupin, ki znajo človeku tako dobro ustvariti iluzijo, da ni sam. Srečni družinski ljudje pa k sreči svojo srečo v teh prazni(čni)h dneh, za kogarkoli že so ustvarjeni in po kogarkoli meri že narejeni, popeljejo na sprehod po stojnicah lepo okrašenih mestnih jeder. Medtem pa svojo družinsko srečo podelijo tudi s soljudmi, med katerimi so pogosto brezdomci in drugi ljudje, ki so se nekje na poti zatekli v ta ista mestna jedra, da bi se tam izgubili in obenem našli.

Ne glede na vsa tehtanja praznine in vznesene zapolnjenosti, ki ju obe prehodni čas leta prinaša s seboj, si tudi Kralji ulice ta čas znamo narediti lep in vznesen; na svoj poseben način sodelujemo v ritualih končevanja enega in začenjanja drugega.

Preteklo leto je bilo za nas pomembno in uspešno, v njem smo se ustalili, a vendar ne otopeli, naš cestni časopis je postal mesečnik, spletli pa smo tudi mnogo novih poznanstev, ki nam pomagajo živeti. Naše družine so morda res razblinjene, težko bi jih bilo pravzaprav sploh definirati, so redko take kot tiste iz ameriških filmov, njihove člane, kdorkoli to že so, videvamo bolj poredko in pravzaprav od nikogar ne smemo biti odvisni, saj izguba nekoga, od kogar si odvisen, preveč boli. Ker si te navezanosti ne pustimo, morda včasih delujemo rezervirani in odmaknjeni. A mnogi ste v nas opazili otroško željo po ljubezni in navezanosti, če ste nam le prišli dovolj blizu.

Leto smo Kralji ulice zaključili z mnogimi toplimi srečanji, s filmskim večerom, na katerem smo skupaj z Jarmuschem ob kavi (brez cigaret) razmišljali o tem, kaj je tisto, brez česar ni življenja ..., skupaj s študentkami smo na toplih napitkih gostili mimoidoče na dnu Čopove, bili pa smo tudi gostje prednovoletne zabave na Fakulteti za socialno delo, kjer smo tvorili ganljivo pisano družino starih in mladih, črnih in belih, počasnih in hitrih. Kako čudno, nihče nikogar ni motil. Morda zato, ker smo se vendar prišli zabavat in imet lepo? Ali pa je tudi nam teh delitev na nas in njih že čez glavo in smo ugotovili, da od njih nič nimamo?!

Izvedeli smo tudi, da je omenjena zabava plod pobude, ki smo jo izrazili v uvodniku 5. številke KU, naj se najde kdo, ki nam bo pomagal najti primerno lokacijo in priložnost za zabavo s koncertom in plesom, kot smo to videli v filmu Mož brez preteklosti, režiserja Kaurismäki. Organizatorji s FSD-ja so nas vzeli resno in za to se jim iz srca zahvaljujemo!

Očitno je vredno gledati filme in ob njih sanjati. Tako smo tudi ob filmu Kava in cigarete pomislili, da nam je pravzaprav lepo in uživamo prav poseben predpraznični blagor, saj nam ni potrebno nakupovati in se poditi naokrog z zvrhanimi vozički; in lahko v miru uživamo ob kavi in cigaretah ter razmišljamo, ali je res to tisto, brez česar ni življenja.

Naj kroži ljubezen na tisoč in en način do konca leta in naprej med vami in za vas. Ko pa bo v ljubezni kaj

KRALJI ULICE

Sodelavci: Ambulanta s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega varstva; AIDS fondacija Robert in CARS - Center za preventivo aidsa in ranljive skupine; CSD Koper; DrogArt; Društvo za zmanjševanje škode zaradi drog STIGMA; Javni zavod SOCIO; Karitas Štepanja vas; Karitas župnije Marijino oznanjenje; OZRK Ljubljana; Škofijska Karitas Koper; Škofijska Karitas Maribor; Vincencijeva zveza dobrote; Žavetišče za brezdomce Poljanska.

Na naslovnici je Andrej Petrič. Star je 30 let. Srečate ga lahko na novi Stigmi, veliko hodi po mestu. Zdaj piše dolga pisma svoji puncu Matejki, ki je trenutno v zaporu na Igu. Sodeluje pri prodaji in ustvarjanju časopisa Kralji ulice. Njegova želja je pomagati odvisnikom, da bi se izvlekli iz krempeljev odvisnosti. Biva v Rogu, kjer si je uredil svoj prostor. Tam bo preživel tudi zimo. V Rogu nima elektrike, zato mu noč osvetlujejo sveče.

Kazalo

To sem jaz	3
Veseli december ali življenje teče dalje	4
Zbiralna akcija za brezdomce	6
Zdravlje se začne v ustih	7
Umetnik-duševni bolnik (7.del)	8
Vsak tatoo ima svojo zgodbo	9
Novo leto s tabo	10
Dnevnik zdravljenja (8.del)	11
Obisk med Romi v naselju Deponija v Beogradu	12
Zgodba za umazane ljudi	13
Analiza prispevkov tiskanih medijev o brezdomstvu	14
Zgodba pripornice z Iga	16
Oglasna deska	18
Svetovalni kotiček babi Zore	19
Lukijada	20
Moč filma	22
Dnevnik lopova (8. del)	23
Izbrane brezplačne prireditve v Ljubljani	23
Delo s cestnimi otroki v Gomi (5.del)	24
Ujetnika preteklosti	26
Moj božič	29
Razvedrilo	30

zaškripalo, se ne pustite sesuti. Vedite, da je mogoče živeti tudi sam in da je samota pogosto bolj resnična od prividov ljubezni in se je navaditi nanjo navsezadnje pomembno. Pa, konec koncev, tudi v samoti niste sami. Kralji ulice vam, drage bralke in bralci sporočamo, da vas imamo zelo radi, saj na nek način obstajamo (tudi) za vas, ker nas berete, se na nas odzivajte in nas imate radi. Bralci ste za nas nepogrešljivi in nas držite pokonci, kot koga drugega srečna ljubezen. Ko nas srečate, nas povabite (ali pa se pustite povabiti) na kavo ali čaj, pa boste videli.

✉ Urednica

Pred prazniki se misli vračajo v otroštvo, v tiste dni brez skrbi, ki jih več ni. Lepo je bilo, dokler je trajalo. Tako čarobni, nerealni so ti dnevi. Je ta spomin resničen ali ustvarjen? Neobremenjenost otroštva se prelevi v mrzle temne zimske dni. Darila, okraski in otroški smeh. Darila od srca ali darila namesto srca? Bo zima toplih, domačnih kotičkov ali sivih brezimnih dni? Pomlad je na poti! Pa posije sonce tu in tam. Malo v šoli, malo doma, učim se, da ugotovim, kaj si želim postati in kako dolgo to tudi ostati. Sem zaljubljen in pomemben.

Je pomlad, imam te rad, pozabim na učenje. Mavrica je to življenje. Hrepenenje po nečem izgubljenem, nikoli doživetem, neizrečenem.

Kot sodelavec časopisa si želim ...

Odpraviti bi bilo utopično, vsekakor pa bi želel omiliti škodo, povzročeno brezdomski populaciji. Kot opazovalec sem se o ulici veliko naučil in želim to znanje deliti.

Ne bom bolj papeški od papeža, zato priznam, da so moji načrti oportunistični v smislu, da s tem ko pomagam drugim, pomagam sebi. Iščem stvar, ki bi me izpopolnila in zapolnila praznino, ki jo sicer zapolnjujemo z materijo.

Foto * GTS

Rad bi, neodvisno od zunanjih dejavnikov, začel dneve v krogu ljubljenih in se tokom dneva kaj naučil, topel večer pa bi si začinil z mislimi na naslednji dan. Ta pripoved je zmedena, nedorečena, a tako je življenje – nepredvidljivo. Klišejev ne maram zato sem se predstavil na način – si to, kar si in ne, kar si bil.

♣ GTS – Gruden TomiSlav

Vse se enkrat začne, vse se enkrat konča. Kot se bo moja beda, upam, čim prej končala in bom končno normalno zaživel. Ker tkole mi res ne gre več živet in trpet. Moram ven iz tega začaranega kroga, ki se skoz, sam vedno hitreje, vrti. Moram teli bedi narest konec enkrat za vse veke vekov konec. Počasi mi že dopizduje, sam še tista kaplja čez rob mojih živcev, pa se bom rešil tega pogubnega prekletstva. Pol pa bom lepo normalno zaživel, dobesedno zaživel, kot da bi se ponovno rodil. To bo veselje v moji sedaj žalostni glavi. To bo iskreno veselje in komaj čakam, da nastopi ta dan. Dan, ko bom očiščen in rešen. Vse se da, če se hoče.

♣ Damjan Bitenc

Urednica: Špela Razpotnik

Uredniški odbor: Maja Vižintin, Luna Jurančič Šribar, Urša Glavan, Alenka Lamovšek, Bojan Dekleva, Gregor B. Hann

Sodelavci uredništva: Toni Meško, Tomislav Gruden, Maruša Bertoncelj, Tanja Vuzem, Andrej Mesarič, Nina Koprivšek, Branka Aleksič, Andreja Gimpelj, Sabina Mujkanović, Maja Kozar

Oblikovanje: Maja Vižintin, Daniel Novosel

Lektoriranje: Darja Pekolj, Urša Čehovin, Maruša Bertoncelj

Ilustracije: Nik Knez, Tjaša Žurga, Damjan Majkič

Tisk: Tiskarna Vovk

Izdajatelj: Društvo Kralji ulice

ISSN 1854-2654

Naklada: 10.000 izvodov

Cena časopisa v ulični prodaji je 1€. V primeru pošiljanja časopisa po pošti je cena enega izvoda 2€.

Naslov uredništva:

Društvo Kralji ulice, Poljanska cesta 14, 1000 Ljubljana.

Telefon: 059 022 503, Fax: 059 022 504

E-mail: kraljiulice@gmail.com

Spletna stran: www.kraljiulice.org

Transakcijski račun za prostovoljne prispevke:

05100-8012105010 odprt pri ABanki Vipa d.d.

Vsi sodelavci in avtorji so svoje delo in čas prispevali brezplačno.

Pravila prodajanja časopisa Kralji ulice

Ker želimo, da bi časopis Kralji ulice lahko prodajalo čim več ljudi in da bi dosegel čim širši krog bralcev ter da bi postal redni, mesečno izhajajoči časopis, je pomembno, da vsi skupaj skrbimo za njegov dober ugled. Ko prodajate časopis Kralji ulice, namreč ne predstavljate le sebe pač pa celoten projekt Kralji ulice. Doslej so bili naši prodajalci v javnosti zelo dobro sprejeti in so mnogi kupci pohvalili njihov pristop. Zelo si želimo, da tako ostane tudi v prihodnje, zato prodajalce in prodajalke prosimo, da se držijo spodnjih pravil in tudi svojega občutka o tem, kako časopis Kralji ulice še bolj približati našim bralcem.

1. Časopis prodajam na miren in nevsiljiv način.
2. Drugim prodajalcem časopisa Kralji ulice izkazujem spoštovanje in se zavedam, da imajo ravno tako pravico do prodaje časopisa kot jaz sam/a.
3. Z drugimi prodajalci se miroljubno dogovarjam tudi glede lokacije prodaje.
4. Morebitne nesporazume rešujem na miroljuben način.
5. Med prodajanjem časopisa ne uporabljam alkohola in/ali drugih drog.
6. Časopis prodajam po njegovi ceni in kupcev ne zavajam.
7. Spoštujem odločitve kupca glede nakupa časopisa.

Če se prodajalec ne drži pravil prodaje, je na to najprej opomnjen s strani strokovnega delavca, potem pa lahko začasno ali trajno izgubi pravico do prodaje časopisa Kralji ulice.

Veseli december ali življenje teče dalje ☞ pogovarjala se je in fotografirala Veronika Ban

Ko se človek ne more odločiti, kam bo šel za Silvestrovo, v Budimpešto, Prago, Beograd ali bi morda najel kar kočo, in načrtuje kakšna darila vse bo kupil, ponavadi ne pomisli na tiste, ki nimajo nič ali na tiste, ki imajo še manj, ki so na cesti. Tudi oni načrtujejo kam bodo šli za Silvestrovo? Jim prazniki sploh kaj pomenijo? Imajo morda kakšno novoletno željo ali morda kakšen lep spomin?

»Praznikov se veselim, saj mi drugega ne preostane. Med prazniki so ljudje bolj radodarni. V decembru praznujem tudi rojstni dan in upam, da ne zadnjega. Želim si, da bi s punco uspela dobiti stanovanje nazaj, da bi se spravila na noge in uredila življenje. Lani sva s punco preživela Silvestrovo na Prešernovem trgu. Bilo je zelo lepo.«

Erik

Praznikov se ne veselim. Ljudje pa so med prazniki bolj prijazni. Želim si, da bi nam hudobni ljudje dali mir. Želim si, da bi se kaj izboljšalo. Vesela sem, da imamo tako lepo zimo.

Marjana

Včasih sem se zelo veselil praznikov, zdaj pa mi ne pomenijo več toliko. Ni važno ali je novo leto danes ali jutri, vseeno je. Trenutno mi je važno, da dobim za cigarete, hrano, dope. Želim si, da bi dobil svoje življenje nazaj. Rad bi spet delal. Imam lep spomin na Božič 7 let nazaj, bil sem zaljubljen, bilo je zelo lepo. Imam tudi lep spomin na Silvestrovo, ko sem bil v družbi, kjer ni bilo niti alkohola. Bila je dobra družba, dobra muzika.

Elvedin (v arabščini »Svetleča zvezda«).

Prazniki kot prazniki, nič posebnega. Spomnim se praznikov, ko sem bil majhen, oče mi je pod jelko pustil modre smučke.

Dušan

Veselim se praznikov, najbolj vesel sem, ko delam jaslice. Želim si, da bi za praznike šel domov, na Dolenjsko. Najlepše je, ko smo vsi skupaj, cela družina.

Marjan

Čisto mi je ravno za praznike. Nimam nobene novoletne želje. Novo leto so čisto skomercializirali. Traja cel mesec, včasih je samo dva tedna. Včasih je bilo lepše. Imam lep spomin na Silvestrovo, ko smo bile s prijateljico in z mojo hčerko doma in se imele fajn. Ugotovila sem, da se imam fajn tudi, če sem sama.

Barbara

Zakaj pa se ne bi veselil praznikov? Ljudje so med prazniki bolj sproščeni, raje pomagajo drugim, ki so v stiski. Človek se mora malo poveseliti. Želim si, da bi se spremenilo gledanje na ljudi, ki so na ulici. Želim si, da bi ljudje pomagali nam, če pa ne, da bi se vsaj lepo obnašali do nas. Jutri lahko oni postanejo klošarji. Želim si, da bi bili policaji drugačni, saj delajo veliko krivic. Zase si želim osebno izkaznico, samo to. Imam lep spomin na novo leto, ko smo bili v neki dvorani in je prišel Alojzij Šuštar ter rekel, da bo v mislih z nami. Njegov nastop me je ganil in fasciniral.

Brane

Praznikov se veselim. Ljudje so prijazni, prinesejo hrano, pijačo, kakšen tolar dodajo zraven. Želim si, da bi za Silvestrovo obiskal brata v Litiji. Mogoče pa se bom za Silvestrovo vozil noč in dan z avtobusom, kar tako, da mi bo čas minil. Imam lep spomin na neko Silvestrovo v gostilni v Šiški, kjer je bilo veliko hrane in pijače, plesali smo in se smejali. Želim si, da bi poskrbeli za nas, da bi bili vsaj čez noč na toplem in suhem. Ljubljana je lepo okrašena. Presenečen sem, stara Ljubljana je zelo lepa.

Bard

Ne morem se veseliti, ker me vse boli. Vsak dan je isto, tudi med prazniki. Želim si, da bi se mi zdravje poboljšalo. Lep spomin je to, da imam sina.

Darko

Ni razloga, da bi se veselil praznikov. Silvestrovo je isto kot vsak drugi dan. Težko je kot vsako zimo. Spet bom zmrzoval. Želim si, da bi lahko vsaj eno noč prespal na toplem in da me ne bi policaji ali varnostniki podili s klopce. Ko sem imel 12 let in sem bil pri rejnikih, je prišla mama in mi prinesla nove kavbojke, pulover in nogavice. To je bilo edino darilo, ki sem kdaj dobil. Rejniki mi niso nikoli nič kupili.

Zoran

»Novinarska delavnica« v sejni sobi vlade RS

V začetku decembra smo bili povabljeni k sodelovanju v prispevku za oddajo Preverjeno na POP TV. Prispevek je bil na sporedu v torek, 5. decembra. Novinarka Katarina Stojanović, avtorica prispevka, naj bi bila »kritična opazovalka družbenih dogajanj, zlasti napak in arogance oblasti. Sogovornike sprašuje neposredno, odločno, provokativno. Zgodbe pripoveduje angažirano z jasnim sporočilom o nesprejemljivosti zlorabe moči in arogance vladajočih.« (opis citiran s spletne strani oddaje Preverjeno, op.p.). Žal moramo zapisati, da se s temi referencami na podlagi naše izkušnje ne moremo strinjati, saj smo bili kljub zagotovitvi, da do tega ne bo prišlo, zmanipulirani za namen precej senzacionalističnega prispevka. Stojanovićeva je z našim društvom navezala stik za prispevek, ki naj bi po njenih predstavah preveril morebitno diskriminatornost uprave Vlade RS glede oddajanja vladnih prostorov (sejnih dvoran). Z ekipo brezdomcev iz društva Kralji ulice in njegovih strokovnih sodelavcev je najela sejno sobo, v kateri naj bi našim sodelavcem časopisa nudila novinarsko delavnico. Strinjali smo se, da »aroganca oblasti« ne sme biti takšna, da bi nas zgolj zaradi »porekla« zadržali na vhodu in zato smo privolili v sodelovanje. Vse do objave prispevka, katerega snemanje je potekalo brez zapletov, smo imeli občutek, da smo nalogo dobro opravili, končni izdelek pa je razkril drugačno naravo Stojanovićeve »provokativnosti«. Prispevek je v svoji končni verziji namreč predstavil vprašljivost protokola najemanja vladnih prostorov v javne namene, češ da nas nihče ni niti identificiral, kaj šele preveril naše prtljage ipd. Šlo je torej zgolj za preverjanje varnosti v vladnih prostorih. Povzetek torej ni imel nobene vnaprej dogovorjene namembnosti, saj je bilo končno sporočilo le, da v vladne prostore lahko pride vsak, ne glede na »pedigre« - celo vsak brezdomec in potemtakem celo tudi terorist.

Najbrž je odveč poudarjanje, da se Društvo Kralji ulice distancira od sporočilnosti omenjenega prispevka.

✧ Strokovni tim in uredništvo
Kraljev ulice

Zbiralna akcija za brezdomce

Konec meseca novembra smo na šoli končali zelo uspešno zbiralno akcijo za brezdomce, ki je potekala pod geslom »Pomagajmo brezdomcem preživeti zimske dni.« Sodelovali smo z društvom Kralji ulice in za brezdomce uspeli zbrati 482 konzerv različnih vrst. Dosegli in presegli smo postavljeni cilj, da vsak učenec naše šole prispeva po 1 konzervo (npr. rio mare). Zbrali smo tudi 125 čokolad ter veliko zimskih oblačil.

Pri krožku Unicef smo razmišljali o življenju brezdomcev. Seznanili smo se s časopisom Kralji ulice in ob posameznih člankih spoznavali brezdomce in njihovo življenje, o katerem imamo pogosto popačeno sliko.

» Lea Trebec Tomažič
OŠ Antona Globočnika Postojna

Misli učencev:

- *Brezdomci se mi smilijo, saj vem, da nimajo toplega doma z vsemi potrebnimi stvarmi, v katerega se vsi radi vračamo.
- *Tisti, ki imajo družino, bi lahko z njo navezali več stikov in se tako ne bi smilili sami sebi.
- *Brezdomce spoštujem, ampak ne razumem, zakaj kadijo in pijejo, če nimajo denarja.
- *Klošarji so tudi ljudje, čeprav živijo drugače!
- *Zdi se mi ubogi, ker nimajo doma in pozimi nimajo oblačil.
- *Če želijo živeti bolje, naj se za to malo bolj potrudijo.
- *Nažican denar naj porabijo za hrano, ne pa za pijačo in cigarete.
- *Naj se ne smilijo sami sebi, ampak naj se vzamejo »v roke«.
- *Lahko bi bili v službi.
- *Po eni strani se mi smilijo, po drugi strani pa jih obtožujem.
- *V življenju bi se lahko bolj potrudili, lahko bi si našli službo.
- *Lahko bi si našli kakšno zavetišče, ne pa spali pod mostom.

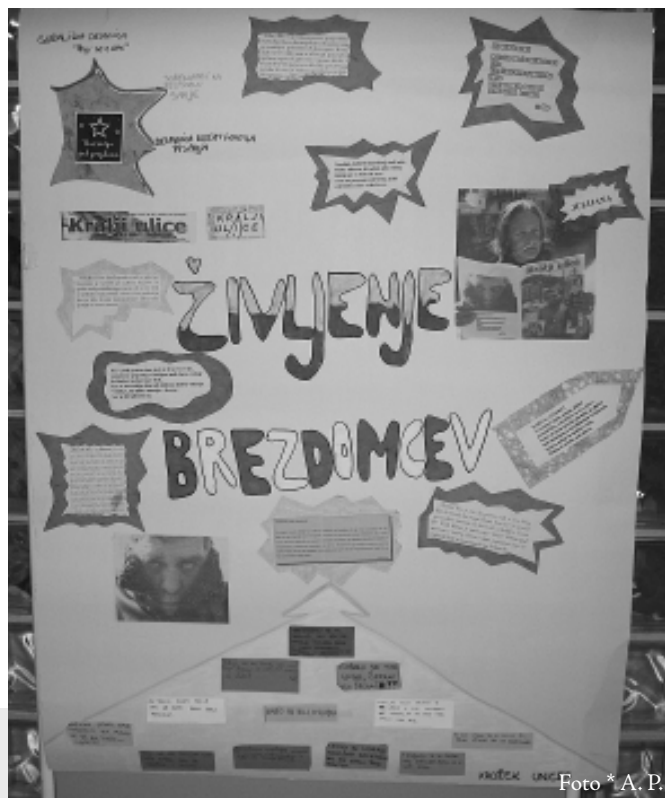

Foto * A. P.

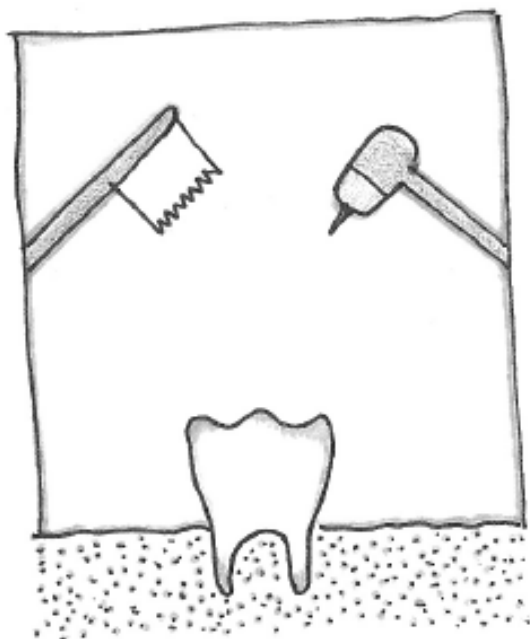
Foto * V. L.

Kirurgi, da te kap!

Moja zgodba se nadaljuje iz prejšnjih pripovedi glede poškodbe moje desne noge (kolena). Pred dobrimi tremi meseci se je gospod dr. Matjaž Sluga, kirurg, odločil, da mi koleno blokira z nekakšnimi železnimi palicami, ki štejejo kar 8 komadov. Povezujejo koleno, ki je zdaj negibljivo, a neboleče. Po četrti ali peti operaciji so me dali v domačo oskrbo. Zdaj naj bi vsake toliko časa hodil na kontrolne preglede k svojemu kirurgu. Počutim se kar dobro in čakam na dan sprejema, ko naj bi mi odvzeli vijake in dali nogo v gips za 6 tednov. Kakšen bo potek naprej, ne vem, odvisno, kako se bodo odločili gospodje doktorji kirurzi, ki naj bi se po mojem klicali »kirurzi, da te kap«. Ta vzdevek sem jim dal, ker znajo delati čudeže – čeprav tisti, ki ne proba, ne more vedeti.

Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil za požrtvovalnost pri kirurških posegih vsem kirurgom z dr. Matjažem Slugo na čelu, vsem zdravnikom, med prvimi doktorici medicine, gospe dr. Viljemi Remic ter vsem medicinskim sestram ter ostalemu zdravstvenemu osebju! Veliko sreče, zdravja ter medsebojnega razumevanja v novem letu 2007 Vam želi Vaš pacient, predstavnik Kraljev ulice, Toni Meško!

Zdravje se začne v ustih,

...piše na izvesku nad vhodom v zobno ordinacijo, ki se nahaja v novejši stavbi višjega stanovanjskega standarda blizu mojega bloka na ulici, kjer živim. Sam si že več let hodim popravljat zobe v drugo privatno zobozdravstveno ordinacijo v središču mesta. Seveda vsako popravilo plačam iz svojega žepa, ker gre za samoplačniško ambulanto in imam za to dovolj denarja. Tako dobim hitro in prijazno storitev. Ob mojem zadnjem obisku tam sem dobil dve novi plombi, za kar sem plačal 12.000 SIT.

Za zobe je treba stalno skrbeti. Seveda je preventiva boljša od kasnejšega zdravljenja oz. »mašenja« lukenj. Zobje pa s starostjo propadajo oziroma počasi gnijejo, se vnemajo, izpadajo. Precej žalostno je to in velikokrat tudi boleče.

Kljub temu, da naj bi se »zdravje začelo v ustih«, pa naš zdravstveni sistem jemlje zobozdravstvo bolj ali manj kot nek luksuz oz. zobna obolenja kot vrsto bolezni, ki niso življenjsko nevarne in kjer se predvideva precejšnja finančna participacija zobo-bolnikov. Zdravje se torej ne konča ravno v ustih, in marsikomu, ki nima denarja za vlaganje v svoje zobe je lahko celo v nekako uteho, ko ostane brez zob, saj potem z njimi več nima toliko skrbi.

Med brezdomci jih je zelo veliko, ki imajo zobe neurejene, manjkajoče, gnile, zlomljene ali pa so skoraj ali povsem brez njih. To je verjetno posledica tega, da je brez zdravih zob vendarle mogoče živeti, za urejanje oz. zdravljenje zob pa so praviloma (oz. dejansko) potrebni razmeroma veliki finančni vložki. Dodaten problem je ta, da mnogi brezdomci nimajo urejenega dodatnega

zavarovanja (za katerega je treba dodatno plačevati), zato v primerih zobobolov in podobnih stisk velikokrat nimajo dostopa do javnega zdravstva.

V Kraljih ulice s tem mesecem začnemo z akcijo pridobivanja sponzorske pomoči zobozdravnikov in sicer »v naravi« oz. v obliki zobozdravstvenih storitev. Bolj preprosto rečeno, zobozdravnike, ki imajo privatno prakso, vabimo, da se nam oglasite in uporabnikom Kraljev ulice ponudite brezplačno zobozdravstveno pomoč. Seveda ne pričakujemo brezmejnega sponzorstva: zadovoljni bomo z omejenimi ponudbami, izraženimi bodisi v tolarjih, bodisi v storitvah, npr. pet plomb ali izdelava ene zobne proteze ali kaj podobnega.

Ker pa nismo povsem prepričani, da zobozdravniki kupujejo in berejo Kralje ulice, bomo naredili tako, da bomo tale prispevek vsak mesec poslali desetim zobozdravstvenim ordinacijam. Nato vas bomo v vsaki prihodnji številki Kraljev ulice obvestili o rezultatih: koliko zobozdravnikov nam je kaj ponudilo. Ko nas bodo ponudbe zobozdravnikov kar zasule (tako namreč upamo), bomo med brezdomci, ki bodisi pišejo za Kralje ulice, bodisi jih prodajajo, izbrali tiste, ki naj bi te sponzorske storitve uporabili.

Torej – prvih deset pisem gre na pošto! Kmalu bomo videli, kakšen bo odziv.

α F, D.

Za konec pa še kratek izvleček iz cenika zobne ordinacije, nad katero piše *Zdravje se začne v ustih*:

zalivka (plomba)	9.016 - 15.026 SIT
ekstrakcija zoba (izpulitev)	10.571 - 24.344 SIT
prevleka zoba	41.473 - 103.685 SIT
izdelava delne proteze	190.239 - 276.490 SIT
izdelava totalne proteze	210.373 SIT

*Postopoma se približujemo najskrivnejšemu kotičku duše,
najglobljemu bistvu stvari in predmetov.
Zaščiten je z množico prekrival,
da ga odmaknejo od neželenih pogledov;
gradacija nivojev podana postopoma,
s poimenovanim ponavljanjem!
Srž duha obstojev je navkljub svoji neznatnosti največja,
po svoji naravi najlepša.
Ko mirujemo, se vse pomika proti nam.*

α Pitambar

Umetnik-duševni bolnik (7.del)

Umetnik pogleda skozi okno in če je barva luči pravilno prilagojena, potem je vse v redu. Plus to, da so določeni mobilni klici onemogočeni, to je posledica črne magije, katera je področje umetnika, ko se zaščiti pred budalami, ki preveč govorijo. Ko je Umetnik doma, je v glavnem zaščiten, čeprav je to *BLACK MAGIC*. Drugi dan slikanja je Umetnik že naslikal zmaja, tako v celoti, zdaj pa mora zrihtati še ozadje.

Jutri bo že dobil nekaj denarja. Danes je dobil 15 tisoč, tukaj v Društvu, kar dobi vsak mesec in je že skoraj brez vsega, ker je moral povrniti dolgove.

Pa saj jutri dobi nekaj denarja in šteko cigaret, le alkohola ne dobi, odkar je delal v enem prejšnjem lokalu, ampak še fova zlobna tašča, ki je bila še tedaj zaposlena v Društvu je rekla, da Umetnik ne sme dobiti alkohola.

Glavno je, da se Umetnik tako na »izi« zabava, danes je popil štiri piva, pa mu nič ne škodijo.

Danes je Umetniku bilo zabavno, ker ga je danes ena Urška vprašala, če mu ga pofafa za dva tisoč sit in ji je rekel, da mogoče drugič pa kao da nima denarja.

Ko slepec vpraša koga, katera je številka avtobusa za domov, ga lahko kdo zajebe pa mu prijazno pove napačno številko.

Morali bi imeti tako injekcijo, da bi tam, kjer bi me kaj bolelo, bi si samo dal injekcijo in bi bilo takoj v redu. In v Bolnici Novo Polje bi lahko na sprejemnem oddelku lahko imeli injekcijo THC-ja.

Jaz sem že po gostilnah hodil, ko sem bil star eno leto, peljala me je mama. Umetnik ima hude slike, imenoval jih je Abstraktno nadrealistične.

Nabavil si je tudi osemdeset pomirjeval, za cel mesec. Včeraj je dal enega šefu, kateri je čez kako uro rekel, da je čist pijan in da ne more mislit. Dobro to, a, tak preizkus.

Zdaj sem prvič občutil, kako nevarna je lahko marihuana. Eni gospe se je tako poslabšalo, da je morala iti ležat v drugo sobo, primer pretiravanja v občutkih, prevelike želje po nečem.

Zdaj sem hitro prišel do mize in sem hotel nekaj napisati, v tem trenutku sem pa pozabil.

Danes je naredil dober napis : ZMAJ, ker je to naslov lokala, napis je napisal s potezami, ki se ujemajo.

Mora samo šefa Markota prepričati, da je to tisto pravo. Potem bo Umetnik dosegel popolno zadovoljstvo. Za nekaj časa.

Črka M je v obliki netopirja ali pa zmaja.

α Nix

Kralji ulice

*Pokriti s prahom ulice
Pokriti s tisočimi pogledi
Pokriti s prezirom*

*Pokriti s soncem nasmejanim
Pokriti z luno ledeno
Pokriti z zvezdami*

*Pokriti z dežjem
Pokriti z meglo
Pokriti z mrazom
Pokriti z vročino
Pokriti s senco noči
Pokriti s strahom neznanim*

Pokriti z zemljo zrahljano

Pokriti za večno z vami

Pokriti pred bogom enaki

α *Silvester Neruda*

Vsak tatoo ima svojo zgodbo

Resnična zgodba, kako je nastala tetovaža na moji roki in seveda tudi zakaj. Marsikdo, ki ni bil v zaporu, si težko predstavlja stvari, ki se dogajajo za stenami, ki jih stražijo pazniki. Seveda, če pa komu poveš, da si bil zaprt, si za večino največji kriminallec, drugi te prezirajo in tretjim je čisto vseeno kaj in kdo si, saj se flegma obrnejo stran, kot da te ni ali pa bi bil prozoren. Seveda je zapor velik pečat na tvojih ramenih, saj zaradi tega ne moreš dobiti redne zaposlitve, ker te takoj smatrajo kot kriminalca. No, pa saj svoje sem odsedel, rad bi si ustvaril življenje, toda ta naša balkanska politika tega ne dopušča. Sam osebno sem odsedel dolga štiri leta zaporu v Dolini solz, kot pravijo zaporu na Dobu. No, pa saj to je samo uvod v to, kar pravzaprav hočem napisati in sicer zgodbo o mojem pajku, ki mu je bilo ime Muki. Bil je suha južina, kot se tem pajkom pravi. Seveda sem zaradi svoje lastne neumnosti kasiral 21 dni samice. To je soba, v kateri imaš posteljo, miza in stol sta pritrjena na zid, tako da ju ne moreš prestavljati. V kotu imaš umivalnik in školjko in pod oknom, na katerem so rešetke in mreža, je radiator. Seveda v samici ne smeš imeti radia ali televizije, saj je to kaznen in naj bi bil izoliran od sveta, da razmisliš o svoji napaki, toda jaz sem dobil družbo, v sobi v kotu poleg radiatorja si je svoj domek spletel pajek. Seveda sem ga bil zelo vesel, saj sem po parih dneh v samici dobil družbo. Prirasel mi je k srcu, lovil sem mu muhe, ki so priletele v sobo, če sem jih le lahko ujel. In tako sem se zjutraj zbudil in seveda: »...dobro jutro Muki, kaj bova danes počela?« Se bova zopet sprehajala po sobi, ki je bila velika 3x2 metra, ali bova gledala skozi okno? Seveda, če je bila le možnost, ko sem dobil kosilo v sobo ali pa kateri drug obrok, sem mu ujel muho, če se je le dalo. No in tako so mi dnevi hitreje minevali, saj mi je čas krajšal moj Muki. In zgodilo se je nekega dneva, da sem bil na sprehodu, ki ti pripada in sicer dve uri dnevno, da me je paznik peljal v sobo z enim razlogom, da imam pregled sobe, da nimam v sobi kakšne stvari, ki je ne bi smel imeti. In seveda je pri pregledu opazil tudi pajka in ga ubil. Seveda se mi je čisto scufalo in sem mu začel preklinjati vse živo kar ima, saj mi je ubil prijatelja, ki mi je krajšal čas. Seveda sem zaradi žalitve uradne osebe ali po domače morilca dobil še 21 dni samice. Toda, ko sem prišel nazaj v blok in je zvečer paznik zaklenil vrata sobe, sva s prijateljem odšla v kopalnico in tetoviral sem si mrežo in pajka, da me bo to večno spominjalo na mojega Mukija, ki mi je krajšal čas, ko mi je bilo najbolj hudo.

Foto * Alenka Lamovšek

Seveda pa to ni edina tetovaža, ki jo imam. Imam jih sicer še nekaj, toda vse so narejene zaradi tega, ker so mi všeč in mi ni žal, da jih imam. Še najmanj pa se sekiram zaradi mojega Mukija.

▣ V. V.

Imamo psa

Že pol leta. Zelo je prijazen. Ne vemo, kako mu je ime. Janez trdi, da je Alex. Ampak pes je mrtvo hladen, če ga pokličeš s tem imenom. Premika se počasi, slabo vidi, slabo sliši. Reagira samo na: "Pejd sem." Janez pravi, da je star 3 leta. Ko ga opazuješ, se zdi, da je tako pameten, da ne sliši nikogar. Torej: ali je zelo zviti ali pa zelo star. V vsakem primeru me spominja na nekoga, ki mi je precej blizu po srcu in daje občutek, da ima polhen kufer vsega in ne ve natančno, kaj bi rad.

▣ Kavica

Novo leto s tabo

Cel večer sedim čisto trda na mehkem kavču. Stiskam se vase, bojim se, da me bo razneslo. Ne smem dovoliti. Moram zdržati.

Ti vstaneš. Nič mi ne rečeš, ne pogledaš me. Vem, kam greš. Vem, nočeš me pogledat. Težje bi ti bilo iti v drugo sobo. Ne priznaš, jaz pa vem, da ti je zaradi mene težje. Pretvarjaš se, da ti je vseeno. Pretvarjaš se, da me ni. Nočeš misliti na mene. Če ne misliš, lahko narediš vse.

Pa sem. Nepremično te spremljam s pogledom. Z drugima dvema si nekaj šepetate, da ne bi slišala.

Kakšni ste! Neumni. Zbegani. Ne najdem prave besede. Ko bi se lahko videli!

Greste v drugo sobo. Nič mi ne rečeš. Obračaš se stran. Ostanem sama. Bolj se zavijem v tvojo jopico. Dobro je, da imam nekaj tvojega pri sebi. Sedaj moram kar naprej misliti na tebe. V meni je vse trdo. Cela sem otrdela. Ne vem, ali mi je vroče ali me zebe. Strah me je. Tako strah, da za trenutek ne bom mislila na tebe in se ti bo zato kaj zgodilo. Če bom neprestano mislila na tebe, bo vse dobro. Vem, da bo.

Gledam neumen film, brez glasu. Dolgo te ni. Ne morem več sedeti, ne morem se premakniti. Čutim, da me bo premagal jok. Hočem k tebi pa ne morem vstati. Moral bi biti že nazaj.

Solze mi začnejo počasi ena za drugo teči po licu. Brišem jih pa kar tečejo naprej. Moram jih skriti pred tabo, ker nočeš, da jokam. Pomislim, da se mi bo zmešalo od čakanja. Ne smem dovoliti. Ostati moram mirna.

Lahko bi šla pogledat kje ste. Ne morem vstati! Vem, da ti nočeš, da pridem tja, mogoče zato. Ali je samo izgovor, ker me je strah, kaj bom videla. Kaj bi onadva naredila z mano? Bi me prisilila, da bi jaz tudi? Vem, da ti ne bi hotel.

Ne grem tja. Kar naprej sedim, kot težek kamen. Od nemoči ne vem, če mi še bije srce. Stiskam rokave tvoje jopice. Voham jo. Ne smem pozabiti misliti na tebe!

Nisa pride nazaj. Vidi, da jokam. Vpraša me zakaj. Nočem povedati. Objame me. Nočem, da me objema. Rada bi jo odrinila stran od sebe. Ne maram je. Ne vem zakaj tako čutim. Nič mi ni naredila.

Hoče, da ji povem. Gledam v roke zavite v tvojo jopico. Ne smem pozabiti misliti na tebe! Zakaj me ona moti? Ko bi me vsaj nehala objemati!

Rečem ji: »Strah me je za Mikija.« Sprašuje me neumne stvari in me tolaži. Ne vem, če jo poslušam. Vseeno mi je, kaj govori. Mislim na tebe. Ne smem pozabiti!

Vrata se počasi odprejo. Vstopiš v sobo. Pogledam te. Ti mi vrneš pogled. Vdihnem ta trenutek. Zmehčam se, lahko se premaknem.

Strah te je, ko me pogledaš. Mene tudi, ko pogledam tebe. Bojiš se, kaj boš videl v mojih očeh. Jaz tudi, kaj v tvojih. Veš, da imaš čisto ozke zenice. Nočeš, da te vidim takega. Grd si. Ni te. Vse to veš, pa nočeš misliti. Zakaj?

Ne gledam tvojih drobnih zenic. Gledam tvoj pogled. Vse vidim. Ne vem kako. Ne vem kaj. Ti veš kako. Ti veš kaj. Jaz ne morem, če nočeš. Ne morem, ker ne dovoliš. Zakaj ne misliš? Zakaj nočeš?

Sedeš na enosed zraven kavča, kjer sedim. Nočeš biti blizu mene. Nočeš me prijeti za roko, ne dotikati. Nočeš me poljubiti. Niti pogledaš me ne več.

Postaviš zid, čez katerega ne morem. Vem, da me imaš rad na drugi strani. A to stran odrivaš stran. Niti sam ne moreš tja. Pa bi lahko šel. Čisto blizu je. Vse veš, pa nočeš vedeti.

Mogoče hočeš, da grem. Mogoče moram oditi. Ne vem kdaj naj rečem, da grem. Ne vem, če veš, da sem še tukaj. Rada bi, da me ne bi bilo tukaj. Rada bi ostala. Moram paziti na tebe, čeprav ne znam. Bolje je, da sem tu. Tako se mi zdi. Bolj varno je zate. Veš, da moraš paziti na mene. Nočeš vedeti, da sem zraven tebe. A vendar te preganja misel na mene. Sili te, da misliš bolj, kot bi sicer. Mogoče si jezen, ker zate pomenim odgovornost. Ti ne maraš odgovornosti.

Veš, da se mi ne sme nič zgoditi, ker ti zaupam. Verjamem vate. Verjamem tvojim lažem. Lepše je tako. Lažje tudi. Lažeš, da me ne bi prizadelo. Ne znaš dobro. Jezna sem, ker ne znaš dobro lagati. Mogoče nočeš. Hočeš, da izvem. Ne moreš mi povedati. Zakaj?

Ilustracija * Tjaša Žurga

Rada te imam. Ali ne čutiš? Lahko, da čutiš moj strah.

Rečem, da grem. Razočarano me pogledaš. V meni se vse zruši. Ko bi lahko zavrtela čas nazaj. Ostala bi tiho. Nočem te prizadeti. Nočem, da si zaradi mene žalosten. Nemočno te gledam, kaj boš storil. Nič. Ne znajdeš se. Lahko bi mi rekel, naj ostanem. Lahko bi me prijel za roko in bi ostala. Vprašala bi te, če hočeš, da ostanem. Ne upam, ker nisem prepričana, da si želiš.

Čakam, da me pospremiš dol. Obupano pomislim, da nočeš, ker se obotavljaš. Misli upajo in prosijo, da me pospremiš. Želim si. Drugače ne bom prenesla. Vem, da veš.

Brez besed se odpeljeva v dvigalu. Ne pogledaš me. Ko bi me vsaj prijel za roko! Naskrivaj te opazujem. Želim si, da me objameš. Ko bi te lahko vsaj za hip čutila! Ti pa raje gledaš stran. Zakaj delaš mejo?

Spodaj mi razložiš pot. Trudim se poslušati, a si nič ne zapomnim. Rabim tvoj dotik. Pospremiš me del poti. Še zmeraj mi razlagaš, kje naj grem. Mrzlo je. Tresem se zaradi mraza. Ne vprašam me, če me zebe. Ne objameš me, da bi me ogrel. Hodiva kot dva, ki se ne poznata.

Primeš me za roko in zaustaviš. Pogledam te, ti tudi mene. V hipu izgine mraz. Po celem telesu me preplavi toplota. Tišina. Ničesar ni. Samo ti in jaz sva. Gledava se. Lahko bi. Veš, da bi!

Obrneš se stran, spustiš mojo roko. Nisva več sama. Spet si pustil, da pride vmes. Zakaj? Vem, da enkrat ne boš več.

Tiho stojim. Rada bi ti rekla za poljub. Čakam, da se ti spomniš. Pozabiš. Nočeš. Greš stran od mene. Čutim solze na robu. Nočem oditi. Hočem tebe! Rabim te! Rečeš mi, naj te pokličem. Drugega nič.

Nočem gledati za tabo, ko izgineš nazaj v mračno sobo. Ostanem sama. Zebe me. Ponavljam tvoje besede:

» Pokliči me.«

✧ Judita Kožuh

Dnevnik zdravljenja (8.del)

Ponedeljek, 16. 10.

Zgodaj zjutraj sem se prebudil zaradi močne bolečine v spodnjem delu trebušne votline. Verjetno je vzrok bolečine tudi na živčni bazi. Imel sem močno drisko in sem več kot pol ure presedel na stranišču in še nekaj časa v postelji ter bral knjigo, dokler ni bolečina prenehala do mere, da sem lahko zaspal.

Vstal sem težko, še vedno sem čutil bolečino, katera je čez dan postopoma prenehala.

Delal sem do treh. Proti večeru sem bil v trgovini, kjer se ponavadi kar nekaj časa zadržim, saj je toliko artiklov, da se človek težko odloči. Ponavadi se odločim za cenejše, vendar vedno ni tako in si privoščim kaj boljšega, enostavno me premami. Zvečer nič pomembnega.

Torek, 17. 10.

Zjutraj sem pozabil vzeti tableto in odločil sem se, da jih bom prenehal jemati. Tableta je namenjena zmanjšanju želje po alkoholu in mislim, da je že čas, saj ne pijem skoraj že sedem mesecev. Prvi dan treznosti je bil 25. 3., skoraj natanko na materin šestintrideseti rojstni dan (19. 3. 1953).

Delal sem samo do dvanajstih, ker ni bilo dela.

✧ A.M.

Se prepoznaš?

KRALJ:

NEIZPROSNO SI, DEKLE!
ZAKLEPAŠ SE VASE...
VABIŠ KAR TAKO, TAKO
MALO ZA SAMOZAVEST
IN UIDEŠ V LASTEN SVET.

KO GORI, GORI ZA OBA,
VROČI PLAMENI - STRAST,
TRDNA ZGODBA - IDILA,
A SREDI OGNJA ZBEŽIŠ
NA VARNO, V SVOJ OKLEP.

OSTANEM SAM!
NA POGORIŠČU IZ PEPELA,
ŽERJAVICA GREJE MI DLANI,
ŽAR UMIRA S ČASOM,
ŠE SAM BOM ZBEŽAL V SVOJ OKLEP.

KRALJICA:

IMAM IDEJO ZAKOPANO POD
SVOJIMI VEKAMI.
IMAM POVRH NJICO SPELJANO V
VODOVOD SRCA.
TEBI SE ZDI DA SI MOJSTER
OPAZOVANJA MOJEGA.
TEBI SE ZDI DA SI NAPREDNI
ANALITIK, ČEBULAR.
TEBI SE ZDI DA IMAM ŽE IMETO
ŽE POPITO
ŽE OSAMELO.
IN TI ŠE VEDNO SAM.

✧ Tanja in Janko

Obisk med Romi v naselju Deponija v Beogradu

V oktobru 2006 je mala majhna delegacija Kraljev ulice (prostovoljke Nina, Špela, Andreja, Branka ter Bojan) obiskala beograjsko »Učiteljsko fakulteto«, da bi se seznanili kako tam delajo s tako imenovanimi »cestnimi otroci«, med katerimi je večina Romov. V Beogradu živi okrog 100.000 Romov, ki so bodisi staroselci, bodisi so se tja preselili s Kosova ali iz drugih držav, od koder so jih pregnali ali kjer jim je bilo življenje pretežko. Večinoma živijo v skrajno revnih barakarskih naseljih, ki jih je v Beogradu in okolici nad 100. Eno od njih, ki smo ga tudi obiskali, se imenuje Deponija in leži manj kot en kilometer stran od mestnega središča. To je prostor, stisnjen med Donavo in dve industrijski coni, v bistvu gre za smetišče v neposredni sosesčini močno smrdečih tovarn. Tam je v letih 2002-2004 tekel projekt, financiran s strani Evropske komisije, v katerem so pedagoški delavci šli v naselje, v njem zgradili dve montažni hiši, v katerih so se dogajale popoldanske igralno-družabno-kulturno-izobraževalne dejavnosti, katerih glavni namen je bil romskim otrokom nuditi podporo, potrebno za to, da bi se lahko enakopravno in dovolj uspešno vključili v redni izobraževalni sistem in v njem tudi ostali. Mnogo romskih otrok namreč v šole sploh ne hodi oz. iz njih zelo hitro izpadejo. Projekt je s precej uspeha deloval, po njegovem zaključku pa mesto ni prevzelo odgovornosti za nove dejavnosti in jih ni financiralo. Zato so hiše propadle, dejavnost se je končala in stanje je podobno (slabo) kot prej. Več o vsem tem lahko izveste v knjigi »Otroci z Deponije« avtorice Sunčice Macura Milovanović, ki je pravkar izšla v slovenskem jeziku.

foto: Andreja Gimpelj
besedilo: Bojan Dekleva

Dekliška scena. V ozadju se vidijo tovarne v neposredni bližini naselja Deponija.

Ob vhodu v barakarsko naselje se pogovarjamo z lastnico ene od boljših hiš.

Pogled na našo skupino iz notranjosti opuščene igralnice/šole.

V naselju nas je pričakala skupina Nindž. V ozadju se vidi opustošena hiša, kjer je potekalo organizirano popoldansko igranje in učenje. Še bolj zadaj levo se vidi most čez Savo.

Mnogi Romi se ukvarjajo z recikliranjem smeti. Na sliki vidimo kamion, ki je prišel odkupiti in odpeljati v smeteh nabrane kovine.

Zgodba za umazane ljudi

Pozdravljeni...

Vsi, ki hodite po ulicah našega »čistega« planeta.

Zjutraj se zbudim, poletim pod tuš, umijem zobe in se odpravim. V mesto. Namen mi v trenutku odhoda ni najbolj znan, a grem, ker »kaj pa bom DOMA?!«

Na repu Čopove naletim na Marka. Kot ponavadi stoji s svojim karton transparentom »Sem na cesti ...«.

Čeprav ni uspešen dan, me je vesel. Malo ga zebe, a ni hudega. Ugotoviva, da naju oba daje grlobol, zato odkorakava na čaj.

Pove mi, da je danes pojedel ogromno jabolk in opral hlače.

Glede na boleča grla se odločiva za rundo metinega čaja in preseneti me, da ga tokrat pije prvič.

Marko naroči še deci sladke smetane v kavni skodelici, račun znaša 50 tolarjev.

Čez čas opazim, da se je, navkljub obiskanosti lokala, okrog naju ustvarilo polje.

Fizikalno so polje sile med telesi, npr. naboj spremeni prazen prostor v svoji okolici, v električno polje, to pa izvaja silo na drugi naboj. Po domače bi bil ustvarjalec polja vonj, ki vsake toliko nenadzorovano pride iz naših riti, produkt pa je smrdeče polje okrog riti, iz katerega se ponavadi previdno umaknemo (da noben ne opazi, da smo krivci, mi).

Skratka, polje praznih miz sva verjetno ustvarila midva.

Sproščen pogovor dveh »različnih« oseb, naši čisti družbi čudna situacija. V tem trenutku naj se opravičim vsem, ki ne bi podobno postopali in bi brez predsodkov fizikalnih silnic obsedeli tam, zraven naju. Vem, da obstajate in vsi, ki trenutno prebirate te vrstice - najlepši dan vam želim!

Pa naj pozabim zdaj na to. Enkrat bo vse drugače, upanje pa vedno umre zadnje.

No, ko se tako ukvarjam z mizami, pogledam v lesket oči nasproti mene in poslušam veselo pripovedovanje o mestnih trolah. Takoj pozabim na mize in se zopet spomnim na zares pomembne stvari. Premakne mi srce, ko mi v roke položi letake o podnebnih spremembah, le malokomu je namreč mar, da se po Ljubljani vozi trola (resnično ne bi vedela, če jih je več) na bio gorivo. Pouči me o možnih akcijah o zmanjšanju porabe energije in fosilnih goriv, nakar spoznam, da se že dolgo nisem pogovarjala s tako upanja polno osebo.

Vprašam ga, kaj si želi in brez razmišljanja nadaljuje... Več zavedanja o onesnaževanju Zemlje, več ljudi, ki jim je mar, več akcij, ker se da narediti naravo srečno, ker nam vrača milo za drago... nadaljuje.

Ustavim ga in še enkrat vprašam. Kaj si želiš? Z začudenjem ugotovi, da sem dejansko mislila nanj. Ja, jaz si želim...

Utihne in razmišlja. Želi si poti, nič več in nič bolj kot poti. Eno in ne drugih možnosti za pot, pot, ki bi jo lahko tlakoval po svoje, eno pravično plačano službo (primerja prekrivanje strehe za 450 sit na uro), stanovanje, ki bi si ga prislužil, enkrat družino... in več DOBRIH LJUDI!

Ob čaju je minilo že kar nekaj časa in Marko pogleduje po svojem placu in po ljudeh, ki hodijo mimo. Ponudim mu nekaj

denarja, saj bi ta čas kramljanja lahko že kaj žvenketalo po njegovih žepih, tako pa so tisti morebitni dobrotniki šli že mimo. Pa sem ga...

Iz oči se naenkrat ni nič kaj več lesketalo, mirno je postal malo besen. Po parih krepkih stavkih se je umiril in mi ponudil zgodbico.

Veš, če bi bil jaz, recimo, na košarkarski tekmi... Iz bankomata bi dvignil kup denarja in z njim pomahal pred množico. Vsi bi stegnili roke. Igral bi se z njimi in denar povaljal po tleh, spet bi pomahal in odziv bi bil enak. Denar bi znova umazal, stopil nanj, ga pomočil v wc, isti ljudje bi to videli, a še vedno bi stegnili roke. Stegnili bi jih po umazanem denarju. Kakorkoli je ta papir, ki bolj ali manj kroji vsa naša različna si življenja, umazan, je še vedno denar. Večina stegne roko po umazanem denarju, denar je le denar, »umazan« ljudem, ki smo umazani še vedno ljudje, pa večina ne seže v roko.

Tukaj nekje sva se poslovila, on je šel nazaj na delo, jaz pa sem na istem mestu počakala kolege in mize, ki so se napolnile.

Kako ti je lahko TOPLO PRI SRCU, sem začutila, ko se je Marko po nekaj minutah vrnil s tisočakom, ves žareč in nasmejanih ličnic ter rekel, da sem mu prinesla srečo.

Morda, sploh pa je bilo tudi obratno.

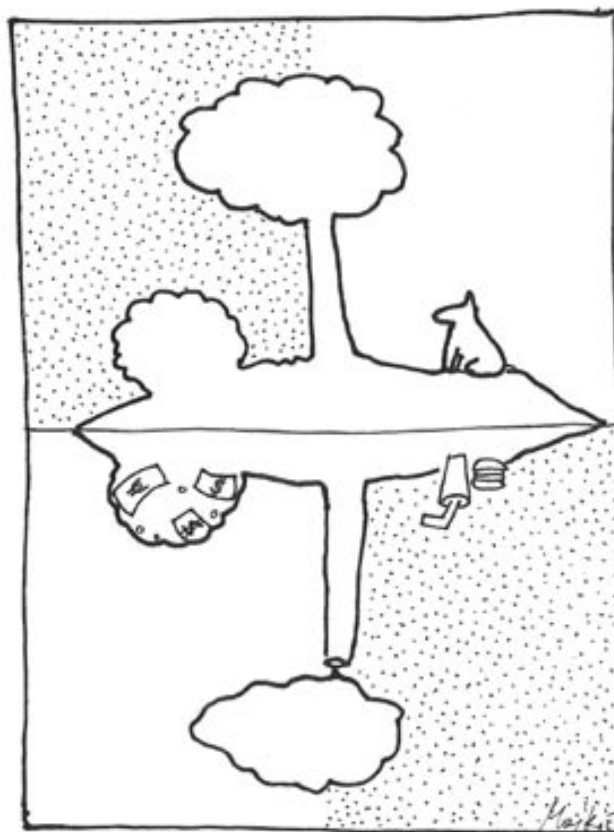
Za take odhode v mesto je vredno živeti, vsaka pot ima nekje svoj čist namen.

Ni stvar v tušu, umivanju zob, iti od doma, ker se ne spodobi biti doma na sončen dan; več je v čistih mislih na planetu, ki hrepeni po čiščenju.

Med čistim in umazanim je pa le en prah.

Imejte se radi!

✧ Razmišljala...Bannfy

Analiza prispevkov tiskanih medijev o brezdomstvu

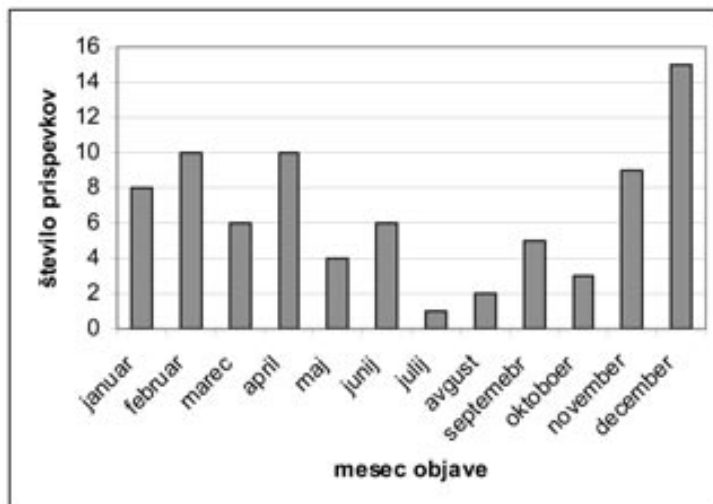
V prejšnji številki Kraljev ulice (št. 9) smo objavili prvi članek z ugotovitvami raziskave o ljubljanskih brezdomcih (ki jo je financirala MOL). Pogledali smo, kdo so ljubljanski brezdomci in kako so to postali. Čeprav smo vam tedaj napovedali, da se bomo v naslednji številki poglobili v to, koliko časa so naši brezdomci že na cesti, kako živijo in kako življenje na cesti doživljajo, pa zaradi posebnega – noveletnega – časa, ko delamo bilance in refleksije, tokrat raje predstavljamo ugotovitve o tem, kako so slovenski tiskani mediji (časopisi in revije) prikazovali tematično brezdomstva.

V naši okolici živijo različni ljudje, z različnimi načini življenja in različnimi navadami. Za mnoge od njih ne bi morda nikoli izvedeli, če bi ne prečitali o njih v časopisju ali jih videli predstavljene po televiziji. V času, ko živimo individualizirana in drug od drugega odtujena življenja, oviti zelo pogosto v varovalni omot zgolj svojih najbližjih in slepi za dogajanje izven dosega lastnih prvih vtisov, je to, kako mediji poročajo o določenih, denimo prikrajšanih skupinah, za dobrobit naših skupnosti vse bolj usodno in pomembno. Mediji nam namreč pogosto prvi in v največji meri oblikujejo in zamejijo zaznavo drugačnih družbenih skupin in vplivajo lahko celo na to, ali si bomo dovolili realno izkušnjo s pripadniki drugih družbenih skupin ali pač ostali zgolj pri sliki, ki nam jo o njih predstavljajo mediji.

V nekaterih državah za kakovost novic s področja sociale bolj ali manj sistematično skrbijo, in ponekod se je med ljudi že naselila zavest, da je prav poročanje o socialnih temah za celotno skupnost

ključnega pomena, saj kot že rečeno, to oblikuje prvo predstavo ljudi o drugih, drugačnih ali obrobnihi. Pri nas so, žal, novice s področja sociale, predvsem

pa brezdomstva, pretežno obrobna oblika novic, ki si še ni razvila svojega statusa in tudi uporabniki očitno še ne zahtevamo kakovostnih in dovolj poglobljenih novic s tega področja, pač pa se prepogosto zadovoljimo že z drobci, da so le zadoosti senzacionalni ali solzavi, objektivnost in osveščenost sta na stranskem tiru; po-

Razporeditev datumov objave prispevkov o brezdomstvu po mesecih.

tem pa si na podlagi teh oblikujemo svoje zaznave in stališča do drugih ljudi.

Analizirali smo 79 prispevkov o brezdomstvu, objavljenih v 10 različnih medijih v obdobju enega leta (od 1. 11. 2004. do 30. 10. 2005.). Večina prispevkov je bila objavljena v izdajah časopisnega podjetja DELO, skoraj dve tretjini vseh pa v samo dveh časopisih - DELO in Slovenske novice. Nad polovico prispevkov smo uvrstili v kategorijo dnevne novice, skoraj tretjino pa v črno kroniko. Časopis DELO prednjači v objavljanju opisov oblik skrbi države/vladnih služb ter nevladnih organizacij za brezdomce, Slovenske novice pa prednjačijo v objavljanju zgodb o ljudeh/brezdomcih ter seveda v kategoriji črna kronika seveda krepko prednjačijo Slovenske novice.

Najpogostejšo kategorijo prispevkov iz kategorije dnevne novice sestavljajo zgodbe o ljudeh/brezdomcih, za katere je značilno, da se nanašajo pretežno na kake žalostne življenjske zgodbe, ki so prikazane v stilu, ki ga novinarji imenujejo »solze in kri«. V celoti gledano, so prispevki o brezdomstvu precej stereotipni, po obsegu skromni in nepoglobljeni, praviloma neanalitični in le malo kritični.

Grafikon kaže časovno razporeditev objav prispevkov po mesecih in potrjuje intuitivno opažanje, da je brezdomstvo tipična »predbožična« tema, saj je največ prispevkov objavljenih v decembru. Tak datum objave je pogojen z decembrsko »skrbjo« za uboge in prikrajšane, ter se verjetno povezuje z mnogimi dogodki, ki jih nekatere organizacije pred božičem prirejajo za brezdomce. Za decembrom pa pretežno prednjačijo mrzli meseci (vendar ne marec; ali je ta nemara že zaseden z dnevom žena!?), medtem se ko pogostost prispevkov o brezdomstvu v času »kislih kumaric« maksimalno zmanjša. Tema brezdomcev torej ni tema »mašila«, saj bi se v

Nekaj naslovov analiziranih prispevkov:

Veseli december, a ne za vse

Ko enkrat izgubiš dostojanstvo do samega sebe, je amen

Streha nad glavo in božični obed

Včeraj gospa, danes klošarka

Za večino edini topli obrok v dnevu

Analiza prispevka *Denar in čas* (Nedelo, 19. 12. 2004)

Avtorica članek uvede z osebno izkušnjo s srečevanjem »stalnega« brezdomca pred njeno trgovino. Misel razširi z razmišljanjem o trendovski sezonski dobrodelnosti, do katere pa je zadosti kritična. Članek pa sklene s preobratom in spoznanjem, da denar morda ni edina stvar, ki jo revni in odrinjeni potrebujejo, ter da je tudi za tiste, ki na videz velikodušno darujejo, morda bolj dragocen od denarja čas, ki ga (tudi avtorica sama) revnim in osamljenim ni pripravljena podariti, saj je v sodobnem času redka in dragocena dobrina. Morda celo bolj od denarja?

Ključne teme, ki jih avtorica odpira, so sezonski izbruhi dobrodelnosti, dobrodelnost kot moda, opredelitev obojega kot neizvirno posnemanje tujih navad in običajev in ne kakšna slovenska posebnost ali visoko razvit čut za karitativnost. Osrednje vprašanje, v katerega se pisanje razvije, pa je tema vprašljivosti dajanja denarja pomoči potrebnim in misel, da pravzaprav s tem, ko jim dajemo materialne dobrine, ne dajemo nečesa, kar bi nam bilo zares najdragocenejše.

Članek je poseben predvsem zaradi svoje prvoosebnosti in je izjema med vsemi obravnavanimi članki ravno zato, ker gre za osebno refleksijo, z zadostno mero uvida. Refleksija se preko avtorice same (ki se predstavlja kot predstavnica tistih, ki imajo) nanaša na glavni družbeni tok in je do njegovih na videz ustaljenih in neproblematičnih praks (dobrodelnost, dušebrižništvo) kritična in mestoma zadosti pikra, da lahko bralca spodbode k razmišljanju.

Kar se tiče brezdomstva, je v članku poudarjen predvsem vidik odnosa širše družbe do pomoči potrebnih, v precep pa je (izjemoma) vzet vidik vidik moralne večine - in ne druga stran, kot je to pri večini člankov.

tem primeru ta tema pojavljala v poletnih mesecih, ki jim v novinarskem svetu rečejo »čas kislih kumaric«, pač pa je bolj tema dobrodelnosti tistih, ki »imajo« in so na toplem, oz. tema primerjave tipičnih družinskih praznikov običajnih ljudi z domovi na eni strani in na drugi strani zapuščenih ljudi. Lahko celo pomislimo, da gre za obliko voajerstva (uživanja ob opazovanju ubogih in prezebljih). Preko medijev si lepa in prazna večina lahko ob opazovanju drugače živečih krepi občutek, da so preko

leta živeli prav in lahko zato ob koncu leta uživajo sadove tega, medtem ko - tako kot številni drugi v občestvu - ob televiziji odvijajo darila in se grejejo ob dragocenih kaminih, v katerih prasketajo drva plemenitega lesa.

Povprečna dolžina prispevkov je malo nad eno avtorsko stranjo in le 11 % prispevkov obsega nad dve strani besedila. To priča o pretežni nepoglobljenosti prispevkov in o teži, ki jo mediji pripisujejo tej temi.

V veliki večini je brezdomstvo predstavljeno kot problem in sicer pretežno kot problem socialne bede, nasilja med brezdomci ter zasvojenosti. Le zelo majhen delež prispevkov problematizira tematiko brezdomstva na tak način, da ne bi bili problem sami brezdomci, temveč nekdo ali nekaj drugega.

V prispevkih je glas (mišljenja, stališča) brezdomcev samih izjemno redko predstavljen - oni sami so zelo redko vir informacij. Pretežno se jih prikazuje kot »kolektivnega akterja«, torej kot nediferencirane in v načelu enake posameznike. Tak pristop je skladen tudi s tem, da se jih pretežno negativno stereotipizira in umešča v »mi/oni« diskurz, za katerega je značilno, da brezdomce miselno/pojmovno izključuje iz privilegirane »mi« skupine, ki rabi bralcem za pozitivno identifikacijo. Taka identifikacija bralcem omogoča, da se distancirajo od brezdomcev ter postanejo bolj dostopni za stereotipiziranje in diskriminatorene dejavnosti. Ti procesi so skladni tudi z ugotovitvijo, da analizirani prispevki pretežno gojijo pozitivno samopodobo - nas - državljanov, ki smo v binarni delitvi mi/oni predstavljeni kot dobri, »oni« pa kot slabi.

Vsi prispevki pa niso taki. Izrazito takih je okrog dve tretjini prispevkov, pri zadnji tretjini pa so te značilnosti manj izražene, ali so včasih celo tem - v posameznih elementih - nasprotne. Našli smo tudi nekaj prispevkov, ki so kritično problematizirali prevladujoč diskurz »dobrodelne pomoči tistim, ki si to zaslužijo« ali pa opozarjali na prešibek ali prepozen angažma (predvsem državnih) organizacij ali družbe v celoti.

V obravnavanem obdobju se je največ prispevkov nanašalo na območje Ljubljane, deloma še Celja, veliko manj pa ostalih slovenskih mest.

V celoti gledano, analiziranih 79 prispevkov, objavljenih v obdobju enega leta, ni odpiralo kakih kritičnih ali mobilizacijskih diskurzov, temveč je ostajalo v okvirih tega, kar intuitivno in ad hoc poimenujemo klasična umestitev brezdomstva - kot nekoliko eksotične tematike pretežno neškodljivih, čeprav malce nadležnih ljudi, ki v bistvu predstavljajo družbeni tujek, ob katerem se ni treba zamisliti ali mobilizirati, temveč jih predvsem uporabiti kot predmet »predbožične ritualne dobrodelnosti«.

» Špela Razpotnik in Bojan Dekleva

Zgodba pripornice z Iga

KRALJI ULICE

Pred kratkim so me seznanili z zaporno kaznijo in sicer sem fasala 1 leto! Ker imam več kot preveč časa in ob prigovarjanju svojega fanta Andrejčka sem se odločila, da tudi sama prispevam svojo zgodbo za naš časopis. Nahajam se na Igu, natančneje sem v priporu v sobi 3, skupaj s sedmimi sotrpinkami, skupaj torej osem. S strah vzbujajočo grozo pričakujem, da me premestijo na drugo stran, da odsedim še zadnjih devet mesecev, ki mi jih je ostalo. Življenje tu v zaporu mi je tuje in moji prvi koraki (že tako izčrpanih in tresočih se nog), ko sem s strahom pred neznanim stopala v kopalnico, so bili grozni in nikoli jih ne bom pozabila. Tam so me vso nakrizirano slekli do golega in mi dali bolniško pižamo in šampon ter mi ukazali, da se stuširam. Sama sebi sem se gnusila, saj sem bila pred tem od 15. ure prejšnjega dne v bunkerju na Trdinovi, nakar so me ob 23h pripeljali v Moste na pridržanje, vmes pa na Prešernovo, kjer so mi odvzeli prstne odtise, DNK slin in me slikali. V pridržanju sem bila ves preostanek noči, zjutraj ob 07:04 me je prišel zbuditi policaj, ki mi je prinesel kao zajtrk (suh obrok – prepečenec, marmelado in Radensko ter robčke), nato pa sem morala čakati vse do 10h, da so me odpeljali na Metelkovo po metadon. Nikjer se nisem mogla stuširati ali umiti, zato sem smrdela po znoju, saj je telo pospešeno izločala vse strupe, ki sem jih zaužila prejšnje dni. Paznica me je pospremila do mojega novega bivališča in mi predstavila prvo cimro. Bila je Albanka s štirimi razredi osnovne šole, stara 65 let, z imenom Kadar. Govorila je samo albansko in sva se od začetka zelo težko sporazumevali in zato bore malo govorili. V parih dneh pa sem toliko napredovala, da sva se lahko celo pogovarjali, saj sem se naučila nekaj albanščine, zraven pa sem uporabljala mimiko. Po treh tednih so prevetrili sobe in me premestili v sobo, v kateri sem sedaj. V njej je že bila moja znanka

BREZ DROGE, DO SVOBODE!

Živa, ki je kasneje postala moja najboljša frendica, vredna zaupanja. Rada jo imam iz vsega srca in ji pravim en žarek mojega sončka in zaradi nje ta soba konec koncev le ni tako črna. So ure, ko sva se nasmejali iskreno in iz srca. Takrat smo bile v sobi samo tri, potem pa se je zvrstilo en kup znank, med njimi Nataša, ki je bila že prvi dan tepena. V sobo smo dobili tudi deklico mlajših let, ki naj bi bila nakrizirana in takrat je bilo to zame nesprejemljivo. Sama sem ravno tako krizirala in tako imela ogromno dela sama s sabo in svojimi bolečinami. Parkrat sem ji resno zagrozila, da jo bom ubila ali pa zadušila s povštrom in v svoji glavi videla celo sliko. Po dolgih urah jamranja, jokanja, brcanja in otepanja okoli sebe je deklica končno pogruntala način, kako vsaj za nekaj časa ublažiti bolečine. In sicer tako, da je noge dvignila visoko v zrak in jih naslonila na steno. Tako se je v naslednjih nekaj trenutkih že zaslislalo globoko smrčanje. Zdaj smo v sobi ostale jaz, Živa, Meli, P, L, Neža, Elisa je iz Paragvaja - ubožica govori le špansko in bolj malo govorimo, pa tudi sicer prespi tri četrt dneva - in Maria, ki je iz Portugalske. Stara je 42 let in je ravno tako narkomanka. Ima dve starejši hčerki in sina, ki je istih let kot moja hčerka. Moja punčka, moj srček, ki zunaj radostno odkriva svet, raste, se razvija, smeji in govori brez mene. Preklinjam dan, ki me je zaznamoval za celo življenje. Sama sebe sem slepila in si lagala, da mi nihče nič ne more. Streznil me ni niti grob poseg socialne službe v mojo malo družinico, kjer so me prepričali, naj dam mojo malo princesko začasno v rejo in se grem zdraviti v Center za detoksikacijo (DTO v Mostah). Tam so me spustili s 25 tablet metadona na 4 dnevno, poleg pa sem dobivala še šest krat 1 mg Helexa in dva krat 15 mg Dormicuma. Ko sem morala po 4 tednih zapustiti DTO zaradi neupoštevanja pravil, sem dozo metadona zopet dvignila. Na socialni so mi rekli, da dokler ne bom čista in zdrava, ne dobim otroka nazaj (saj imajo prav). Vendar me je to tokrat tako šokiralo in razočaralo, da sem se vrnila na stara pota. In zdaj sem

*Sem zapadla v slabo družbo,
sem hitr bla ob službo,
sem heroin začela jemati,
pa po trgovinah krast.
Neki časa uspeval mi je,
a policija na koncu dobila me je.
Čakam, da sodl mi bodo
in za dolgo uzel mi bodo svobodo!
Žal mi je, da tako nizko sem padla,
da sem za drogo kradla.
Če čas nazaj lahko bi zavrtela
in bi znova življenje pričela,
na tako pot se ne bi podala,
za rešetakmi ne bi pristala
in življenje lepše bi imela.*

✠ Dvojčica

tu. DTO je bil kot nekakšna predpriprava na zaprti režim, saj še nikjer, nikoli nisem bila pod prisilo zaprta. Svoboda je zame ena izmed najpomembnejših stvari in zelo težko se s tem spopadam. Ves čas mi v glavi odmeva eho kurčeve sodnice: eno leto zaradi osmih paketov. Zraven pa kot dodatek, da sem kršila dve pogojni, ki se mi izrečeta čez eno leto in pa veliko premoženjskih deliktov!

Če se vrnem k Marii; tudi z njo sem spletla lepo vez. Govori angleško, tako izpopolnujem svoje znanje tega jezika. Tudi njej je socialna odvzela otroka, saj so jo najprej zaprli za 1 leto, ker naj bi bila sokriva oz. organizatorica umora, ki ga je zagrešil njen mož, ki je dobil za to gnusno dejanje 10 let. In ne razumem, kako je lahko? Vem pa zagotovo, da Maria pri tem nima nič. Kasneje je dobila še 10 mesecev zaradi zanemarjenega otroka. Na začetku, kot sem napisala, sem imela prvih 10 dni grdo krizo, saj mi je zdravnica dala samo en Sanval za spanje. To je zame enako kot mentol bombon - NIČ. Tako sem morala čakati še naslednjih 10 dni, da je prišla psihiatrinja in mi dala dva Seraquela in dva Sanvala. Kar pa sem pridno šparala in zvečer skupaj z Živo in njenimi Apaurini posnifala, da sem lahko vsaj malo odložila skrbi in normalno zaspala in se odpočila. Čeprav življenje tu v zaporu mineva, izgledajo minute dolge kot ure, ure kot meseci in meseci kot leta. Kot sem že povedala, se moja volja k zaprtemu režimu zaporu ni vdajala. Stežka sem se navadila na hišni red in se podredila paznicam. Redno pregledujejo gitre. Na koncu sem se le sprijaznila, da s svojo trmo ne bom prišla nikamor in da mi lahko moj dolg jezik le škoduje. Sicer pa kaj lahko? Prisiljen si živeti 24 ur v isti sobi s še sedmimi puncami ne glede na to, kakšne so. Na koncu si ustvariš svoje mnenje o vsaki, vendar se pa tudi vsak dan znova naučiš nekaj novega. Sproti se začneš zavedati, da ne moreš nikomur zaupati in da moraš prekleto paziti kaj govoriš. Opravljanje osebe v njeni odsotnosti kaj hitro pripelje do pretepa. Saj veste: ona je rekla, druga je kazala in BUM. Sama sem se nekoliko distancirala od drugih, razen od Žive in Marie pa tudi najnovejša (Neža) je zelo v redu. Živa, Maria in jaz imamo svoj kotiček, skupaj postelje in smo meter in pol odmaknjene od drugih. Njima lahko zaupam in se sproščeno pogovarjam. Z ostalimi govorim po potrebi, se pravi čim manj, najraje nič, če res ni potrebno. Včasih zgleda kot sobica v sobi. Tu je hinavščina na žalost zelo pogost pojem, ki se mu ponavadi ne moreš izogniti. Ta kruta resničnost se me je še kako dotaknila. Dostikrat pride do najrazličnejših trenj in takrat skličemo sestanek, da se pogovorimo, saj drugače ne gre, ker bi se pobile. Dostikrat se tudi vprašam, kaj sem hudega storila, da me je doletela taka nesreča, pa se ničesar ne spomnim. A mislim, da Bog že ve, kaj dela in usode, ki ti je načrtana ob rojstvu ne moreš spreminjati. Zato bo že prav, da je tako kot je in moram plačati, kar sem dolžna in po drugi strani me to celo potolaži. Zelo pogrešam svojo družino, Andrejčka, hčerko in prijatelje. Zame bodo letos prazniki res grdi in definitivno nepozabni. Na TV sem videla kako lepo, skoraj pravljico je okrašena Ljubljana. Povsod parčki, ki žarijo od sreče in pričakovanja

Nina!

*Bili so srečna družina,
njihov ponos je bila mala Nina,
ki se rada z Barbikami je igrala
in se vedno pri mamici crkljala.
Toda, ko je Nina postala velika,
je kmalu odšla tudi njena olika;
v šoli se je pred vsemi postavljala
in v razredu razgrajala.
Komaj dvanajst ji je bilo,
ko ji je bilo zelo slabo,
a ne zato, ker je nagajala Nina,
temveč zato, ker je spila preveč vina.
Kmalu zatem je v roke prvo cigareto dobila
in od takrat je vedno kadila.
Za cigareto je trava prišla
in Nina je v vsem tem uživala.
Na neki nori zabavi,
ko je ravno čakala pri kavi,
ji je nekdo trip ponudil,
norost v Nini je prebudil.
Kmalu zatem je hors bilo njeno mamilo,
na seznamu se je še kokain pojavil,
ki nesrečno Nino v grob je spravil.
Vsi pogrešali so lepo Nino,
vsi čustvovali z njeno družino,
a kljub vsemu krivo je bilo mamilo,
ki nesrečno Nino v smrt je potegnilo!*

✠ *Meli*

praznikov. Diši po snegu, povsod lučke in darila... Sama bom letos zaprta, žalostna v nabiti sobi pa vendar sama s sabo in svojo usodo za rešetkami! Upam le, da bom leto 2007 bolje začela. Da bo dobro, lepo, zdravo, polno sreče in ljubezni. Enako želim tudi vam, dragi bralci in bralke. Želim vam leto polno radosti, sreče, veselja. Pogumno stopajte po svoji poti usode, z visoko dvignjeno glavo, s ponosom in brez strahu. Bodite zdravi in imejte se radi. Poiščite svojo srečo in se je trdno oprijemite in je ne izpustite. Uživajte življenje kot edino in uživajte ga z veliko žlico. Naj bo srečno, zdravo in veselo leto za vse po celem svetu. S tem voščilom tudi zaključujem tole zgodbo. V naslednji številki pa boste lahko prebrali še kaj več o zgodah in nezgodah mojega bivanja in sobivanja mojih sotrpink.

✠ *Lepe pozdrave vam pošilja vaša Matejka*

OGLASNA DESKA

Še vedno so na voljo DVDji **Zradirani/King of the road**. Naročite si svoj izvod pri vašem uličnem prodajalcu!

Snemali bomo film na temo ulične problematike in tudi fotografirali, zato vas prosimo za donacije foto in video materiala (paprji, razvijanje, sposoja opreme), prav pa bi nam prišel tudi kak strokovni nasvet

Tomi (040 554 825)

Potrebujem 10 litrsko plinsko peč za ogrevanje. Brezplačno ali za minimalno ceno. Ponudbe pošljite na uredništvo Kraljev ulice.

Milan

Zaradi dobrih odzivov bralcev na mojo poezijo prilagam telefonsko številko 031 215 335. Pokličite, če bi želeli kaj več poezij!

Jon Aramis

Spomladi nadaljujemo s čistilno akcijo Julijaninega stanovanja!

Potrebujemo prostovoljce za čiščenje in obnovitvena dela. Material tudi dobrodošel (polivinil za prekrivanje strehe, vrečke za smeti, rokavice).

Sobe ne morem dobiti, ker sem klošar (z dobrim pedigrejem), zato vljudno prosim bralke in bralce Kraljev ulice za še uporabno stanovanjsko prikolico. Lahko je tudi nova. Potrebujem tudi sesalec, če je možno "Rovus" in se lepo zahvaljujem

Kralj O'Tone Prvi

Vse, ki ste se javile na ženitno ponudbo (42 žensk in deklet) prosim za potrpljenje...preučujem najboljšo varianto. Vsem pa poljub.

Vaš Kralj O'Tone Prvi

Srednjih let ter zelo zabaven, Vam dostavim časopis Kralji ulice na dom!

Gregor B. Hann

Telefon 031/456 278 (velja samo za Ljubljano)

17. novembra je naš Marjan praznoval 52. rojstni dan in nas razkošno pogostil. Še enkrat mu iz srca čestitamo!

**KRALJI
ULICE**

STREET

S-TRIP-NIK

ZAGOTOVITE SI SVOJ IZVOD ZA SAMO 2 € PRI VAŠEM ULIČNEM PRODAJALCU.

Svetovalni kotichek babi Zore

Dragi bralci in bralke, odpiramo novo rubriko, ki je namenjena vam ter vsem članom, članicam Društva Kralji ulice. To je svetovalni kotichek babi Zore. Vabljeni ste, da se oglasite s kakršnimkoli problemom, ki vas teži. Babi Zora, ki vam bo odgovarjala, se je na kratko predstavila kar sama:

Pozdravljeni, z veseljem vam bom svetovala, saj sem si v svojem življenju (sem v 72. letu) nabrala precej izkušenj. Živela sem podobno življenje vašemu. Tudi sama se imam za kraljico ulice, čeprav nisem na cesti. Trenutno sem v Izoli pri sinu. Poročena sem bila petkrat, od tega trikrat vdova. Iz večine svojih problemov sem se morala izkupati sama, tako sem ugotovila, da moje izkušnje lahko koristijo marsikomu. S svetovanjem se ukvarjam že okrog 14 let. Obiskujejo me stranke iz cele Slovenije, imam pa okrog 20 stalnih strank. Menim, da me imajo radi, vsaj jaz imam njih. Svetujem na podlagi lastnih izkušenj ter znanja, ki sem ga pridobila v letih, ko sem se ukvarjala z astrologijo in psihologijo. Vprašate me lahko karkoli. Če ne veste izhoda iz kakršne koli situacije, mi opišite svoje življenje in povem vam odgovor. Za lažje odgovarjanje potrebujem vaše osnovne podatke: ime, priimek (na vašo željo ga ne objavimo), datum in leto rojstva, status (poročen - neporočen, samski/a - v razmerju), izobrazba, zaposlitev (zaposlen, vrsta poklica - nezaposlen), kakšna so bila vaša osebna razmerja. Poleg osnovnih so dobrodošli tudi ostali podatki. Vprašanja morajo biti iskrena, brez pretvarjanja, potem bo takšen tudi odgovor.

Foto * Borut Černe

Vprašanje:

Pozdravljeni. Star sem 31 let. Rojen sem 7. junija 1975 ob 15. uri in 15 minut. Trenutno sem nezaposlen, imam pa veliko hobijev. Ukvarjam se s fotografiranjem, astrologijo, zanimajo me vede, povezane s poznavanjem sebe, pisanje, risanje. Moje otroštvo je bilo precej osamljeno, imel sem enega dobrega prijatelja. Neprestano sem imel tudi vedenjske probleme, bil sem nadarjen za šolo, ampak se nisem učil. Do 23. leta nisem imel nobene resne zveze. Najprej sem bil zakompleksan zaradi debelosti, potem zaradi nekomunikativnosti. Oktobra 1998 sem spoznal punco, s katero sem bil par let. Ni se obneslo. Potem tablete, alkohol, droge do leta 2002. Zdaj se pobiram. Zanima pa me, kako mi kaže glede posla in ljubezni v naslednjih nekaj mesecih?

Tomislav Gruden

Odgovor:

Gospod Tomislav, dober dan. Seveda vprašanju sledi tudi odgovor. Ne bom dolga. Predvsem morate spremeniti svoj način življenja, da bi lahko dobili posel in ljubezen. Brezposelnost vam je izgovor pred drugimi in pred samim seboj, za

pohajkovanje po ulicah in zadrževanje ob točilnih mizah ter pomilovanje samega sebe. Brezdelje ne obstaja. Ste zelo razgledana oseba in vam je uspelo dobiti streho nad glavo, kjer bi lahko kovali načrte za bodočnost. Radikalna sprememba načina življenja pa se ne zgodi kar čez noč. To je proces, ki lahko traja tudi več let. Več prostega časa posvetite obnavljanju znanja in iskanju primerne zaposlitve, da si zagotovite eksistencialni minimum, kajti šele takrat, ko boste odvisni sami od sebe in se boste popolnoma osamosvojili, boste zgradili temelje za zdravo partnersko življenje, ki bo temeljilo na zdravih odnosih (*ljubezen, spoštovanje*).

Moj nasvet je, da se čim manj zadržujete ob točilnih mizah in da vse težave in odločitve sprejemate popolnoma v treznem stanju, ker se vam drugače slika zelo popači. Odločitev je samo vaša in rezultat je odvisen samo od vas. Gospodar svojega življenja ste sam in tudi vašo energijo usmerjate sami. Z manipulacijo z ljudmi se ne doseže osebne sreče. Upravljamo lahko samo s stvarmi, ne pa z ljudmi.

Srečno,
babi Zora

Vprašanja za babi Zoro lahko pošljete na Društvo Kralji ulice, Poljanska cesta 14, s pripisom za svetovalni kotichek babi Zore.

Lukijada

opaža: ☒ Luka
piše: ☒ Gruden TomiSlav - GTS

pripombe in pohvale:
lukijada.gts@email.si ali 040/554-825

Kaj bosta dedek Mraz in božiček prinesla ukrajinskim otrokom?

Tokratno dogajanje je predstavljeno v Vzhodno Evropo, kjer so razmere občutno slabše, tako da se marsikateri večji problem ljubljanskih ulic zdi majhen. Za članek se zahvaljujem Klemnu, za katerega upam, da bova še sodelovala. Pri takih stvareh pomisliš, da ni pomembno pometati samo pred lastnim pragom.

Princi kijevskih ulic

Otroci z ukrajinskih ulic

Maxim. Opazujem ga, kako skupaj z drugimi otroki barva lesene angelčke. V roko, ki ji manjkata dva prsta, vzame čopič in začne mešati črno tempero. Pazljivo, črta za črto, nanaša barvo. Z zanimanjem opazujem, kdaj bo začel uporabljati živahnejše barve. Vendar jih ne. Angel, ki ga je pobarval, je popolnoma črne barve. Ob spoznanju, da so angeli otroci, ki nimajo nikogar, da bi skrbeli zanje, pač črni, mi začnejo v oči siliti solze. Črni so, tako kot je črn njihov vsakdan.

Ukrajina – dežela prikrite bede

Maxima sem spoznala to poletje, ko sem se skupaj s šestimi prostovoljci pod okriljem Mladinsko informacijskega centra podala v Ukrajino. Ni šlo za navadno potepanje. Za otroke, ki živijo v Kijevu in izhajajo iz socialno ogroženih družin, smo pripravili enotedenski oratorij, program z različnimi igrami, delavnicami in petjem. Tako smo se v začetku julija s polnimi nahrbtniki in kovčki, polnimi igračk, iger, kap, svinčnikov in drugih stvari, kar so nam za ukrajinske otroke podarili dobri ljudje, preko Budimpešte odpeljali z vlakom do 1598 km oddaljenega Kijeva. Vožnja do ukrajinske prestolnice, ki ima pol milijona več prebivalcev kot cela Slovenija, je trajala celih 36 ur. Že ob prihodu v Kijev nas je presenetila moderno urejena železniška postaja, široke avenije z bogatimi izložbami in

ravnokar obnovljene pravoslavne cerkve z zlatimi kupolami. Vendar smo že po nekaj vožnjah skozi mesto začeli spoznavati, da ima Ukrajina raznolike obraze. Blišč in pozlata zbledita ob pogledu na starko, ki brezzoba prodaja tisto malo imetja, ki ji ga je še ostalo ali na številne mimoidoče, katerih obraz uprt v tla daje slutiti, da jih teža vsakdana vse bolj potiska k tlom. V dno duše pa zagriže pogled na otroke, ki jim ulica predstavlja dom. In takšnih otrok je samo v Kijevu 4000, v celotni Ukrajini pa okrog 200.000, torej skoraj toliko kot prebivalcev Ljubljane. Brezposelnost, alkoholizem ali odvisnost od drog njihovih staršev jih poženejo na ulice, kjer spijo v zapuščenih stavbah, vagonih, kletih; si iščejo hrano na smetiščih in se zaradi preživetja podajajo na pot preprodaje drog, prostitucije in kraj. Razmere se še poslabšajo, ko se začnejo sami omamljati z vdihovanjem lepila, alkoholom in podobnim. Poleti gredo na jug Ukrajine, kjer je več možnosti za krajo in prosjačenje, ker je tam veliko turistov. Na jug odpotujejo kot slepi potniki na vlakih, ustavljajo tovornjakarje ali pa se peljejo s kolesom več tisoč kilometrov daleč.

Odprta dlan

Ena redkih rešilnih bilk se otrokom z ulice ponudi, če pridejo v stik s prostovoljci mednarodne fundacije Očetov dom, ki jo je zasnoval Roman Korniyko. Roman je bil uspešen ginekolog z akademsko kariero.

Leto 1996 je bilo zanj prelomno. Zakon mu je skoraj razpadel, zdravniki so mu rekli, da je njegova hčer neozdravljivo bolna. Ko so bili ločitveni papirji že pripravljeni in oddani, se je brezizhodnost počasi začela preobražati. Sam pravi, da je dobil Božji navdih. Zakon ni razpadel in tudi vse ostalo se je rešilo. Hotel se je zahvaliti Bogu za vso milost. V Jakobovem pismu Nove zaveze je našel odlomek, ki ga je popolnoma prevzel: »Čista in neomadeževana pobožnost pred Bogom in Očetom je: oskrbovati sirote in vdove v njihovi stiski in

se ohraniti neomadeževan od sveta.« (Jak 1,27) Na poti v službo prej nikoli ni opazil sirot, po dogodkih, ki so mu zamajali življenje, pa je počasi začel odkrivati njihovo bedo. Bogu je rekel, da bi on pomagal sirotam tako, da bi hodil v sirotišnice in pomagal, neprijetno pa bi se mu bilo ukvarjati se z otroki z ulice, ki so umazani in smrdijo. Vendar je čutil, da samo z obiski sirotišnice ne bo šlo; ni bilo dovolj. Odločil se je, da obiše otroke na ulici. Eno novembrsko noč jih je obiskal. Z njimi je delil mraz, ščurke, podgane ... Z njimi je preživel eno noč, tako kot svetopisemski Jona v ribi. Takrat se je odločil.

Najprej jim je nosil hrano zjutraj pred službo in popoldne po službi. Začel je voziti otroke k sebi domov, jim očistil rane, jih umil, nahranil. Otroci so ga začeli vabiti v kletne prostore, kjer so živeli. Ni mu bilo dovolj, da jim da le hrano, ampak je želel, da dobijo dom. S prijatelji so zbrali denar za stanovanje. Otroci so najprej hodili tja čez dan, nato so zgradili trinadstropne pograde. V dveh sobah je živelo sedemnajst otrok, čez dan dvajset. Enkrat je prišla policija in hotela odpeljati otroke, a je njegova pomočnica zaščitila otroke z lastnim telesom. Policist je vzel pištolo, da bi streljal. Otroci so pokleknili predenj in prosili, naj se jih usmili. Policistu je padla pištola iz rok. Po tem dogodku je policija začela pomagati pri urejanju dokumentov za legalizacijo. V časopis so dali članek, da bi javnost izvedela za akcijo pomoči otrokom. Dobili so del vrtca, da so lahko začeli delati. Takrat se je moral Roman odločiti, ali bo nadaljeval s svojo akademsko kariero kot zdravnik in predavatelj na univerzi ali bo delal z otroki. Prišlo je do novih nesoglasij z oblastmi, češ da meče slabo luč na Ukrajino, saj s svojimi prošnjami za donacije obvešča ljudi izven ukrajinskih meja o otrocih z ulice. Zaprli so ga in mu grozili, da bodo otroke dali v internat.

Očetov dom

Z vztrajnostjo je Romanu Korniyku uspelo preiti vse ovire in danes ustanova Očetov dom, ki se financira izključno iz donacij, skrbi za sedemdeset otrok, starih od 4 do 19 let. Otroci gredo skozi tristopenjski rehabilitacijski program, ki traja tri leta in pol ter vključuje polletno delo z otrokom na ulici, trimesečno uvajanje v kampu, kjer živijo otroci v šotorih in se odvajajo različnih odvisnosti; devetmesečno resocializacijo v sami sirotišnici ter dvoletni program družinske vzgoje, ki jo izvajajo znotraj doma zakonski pari, ki skrbijo za sedem otrok. Šele po pridobljeni izkušnji družinskega življenja, ki otroku nudi osnovno varnost in ljubezen, so otroci pripravljeni za posvojitev. Nekateri nasprotujejo, da bi otroke dali v posvojitev v tujino, vendar se velika večina ukrajinskih

družin sama komaj prebija iz meseca v mesec, zato ni pričakovati, da bodo razmere kmalu dovolj zrele, da bi otroci ostali v domovini. V zadnjem letu so v posvojitev dali devet otrok.

Nekatere življenjske zgodbe otrok, ki trenutno bivajo v Očetovem domu, so naravnost grozljive:

- nekega otroka so starši prodali Romom za štiri steklenice vodke. Romi so otroka potem uporabljali za prosjačenje.

- Neka mati je svojo hčer od petega leta starosti dalje prodajala moškim v užitek, da si je lahko kupila zadostne količine vodke.

- Nek oče je z nožem ubil mamo v stranišču in šel nato še nad otroke s sekiro. Enemu je poškodoval hrbtenico in je zato grbav.

- Spet drugega otroka so imeli ves čas zaprtega v hiši, kadar pa so šli ven je moral prosjačiti v vozičku, čeprav ni bil invalid. Pri štirinajstih letih je zbežal od doma.

Na srečo vse zgodbe, ki so povezane z otroki iz Očetovega doma, niso tako tragične.

Nekoč so šli otroci na obisk v državni zapor. Hitro so opazili, da zaporniki nimajo ne televizorja ne radia in sami so predlagali, da jim podarijo svojega, da bodo hodili k njim na obisk in bodo lahko skupaj gledali televizijski program in poslušali radio. Tri mesece so bili v sirotišnici brez televizorja in radia, nato so otroci v neki angleški šoli zbrali denar in jim podarili TV, DVD, video, skratka vse boljše, kot so imeli prej.

Lahko bi rekli, da je nauk te zgodbe, da vedno dobiš več kot daš. Ali pa z besedami Matere Terezije: »Manj ko imaš, več lahko daš – kar zveni absurdno, vendar takšna je logika LJUBEZNI!«

✠ Tinkara Grilc, foto: Simona Seliškar

Pokukajte na: www.mic.si/ukrajina
Pišite na: ukrajina2006@gmail.com

Moč filma - po sledih 17. filmskega festivala Liffe

Filmski festival Liffe ostaja zvest samemu sebi. Zgodbe so tematsko težke, pa vseeno mnoge med njimi prikazane na lahkoten način, navdane z upanjem, niti ne toliko po boljšem, temveč z upanjem, ki ga vzbudijo s prikazi, kako lahko še tako neznosne življenjske okoliščine spremenimo v znosne celo smešne. Filmi, ki te potegnejo vase na način, da veš; nobeden v dvorani ne razmišlja več o sebi in o svojem vsakdanjem življenju, ampak živi z zgodbo na platnu, z zgodbami (ne)junakov. *Candy* avstralskega režiserja Neila Armfielda, je zgodba o odvisnosti od drog. Zgodbe odvisnikov so si podobne. Večino časa so osredotočeni na isto stvar, tudi njihovi pogovori se navadno vrtijo okoli ene in iste stvari stvari, pot na dno pa je za zunanjega opazovalca že vnaprej določena. Tudi *Candy* je po svoje tipičen film o zasvojenosti. Par, ki vedno bolj pada v kremplje odvisnosti, moreča atmosfera se pogloblja. Nekateri prizori v filmu so težki na način, ki premakne nekaj globoko v tebi in si zaželiš, da bi ti bilo prihranjeno. Kljub temu uspe režiserju ohraniti nekaj lahkotnosti, ki navadno ni prisotna v filmih o odvisnosti.

Picerija kamikaze; odštekani naslov za odštekan film. Film, ki gradi na smrti z neverjetno lahkotnostjo in humorjem. Zgodba o samomorilcih, ki na drugi strani, v posebnem svetu samomorilcev, najdejo svoj smisel za ponovno »življenje«. Samomor kot nadvse smešna zadeva. Tudi glavni junak filma *Zajtrk na Plutonu*, ima vse prej kot lahko življenje. V začetku sedemdesetih let, v grobem okolju malega irskega mesteca, fant z nadimkom Kitten, ki se rad oblači in obnaša kot ženska, nikakor ni razumljen. Kljub temu, da je Kittenov(in) svet sestavljen iz obračunavanja med IRO in Angleži, eksplozijami podtaknjenih bomb, nerazumevajoče družbe, odsotnosti staršev in prostitucije, je za Kittena vse to le veseljaška pustolovščina. Vihravi Kitten je v svojih pisanih oblekah, na visokih petah, s krznom okoli vratu in našobljenimi polnimi ustnicami, močnejši od pritiskov ideologij, omejujočega okolja in družbenih zapovedi.

Za Kaurismäkijev film *Luči v temi* lahko sklepamo, da je najbolj počasen film na festivalu. V filmih se počasno dogajanje ponavadi preskoči. Kaurismäkijev film pa je kot življenje z vsem počasnim dogajanjem vred. Za glavnega junaka se neprestano zdi, da ga čaka nekaj velikega, dogodek, ki bo prekinil njegovo vdanost v usodo, mu spremenil njegovo mizerno, osamljeno življenje. Vendar je čakanje zaman.

✧ Luna Jurančič Šribar

17. LIFFE festival

Pestra popestritev vsakdanjega dolgčasa; vsaj nekomu dogaja.

Po izletu po dolgi rdeči preprogi, naravnost trčiš v začasno blagajno in odlično delujoč sistem osebja, ki kar v najkrajšem času in praktično brez čakanja izda karto; takoj za vogalom pa čaka še cela ekipa z vsemi ostalimi podatki; da, za novinarje je bilo odlično poskrbljeno. Tudi sedeži, ki niso niti enkrat povzročali trdega vratu.

Spekter filmov širok in celo v – tistih starih obrabljenih žanrih – se je nahajal pridih še neizdelanega, svežega, obnavljajočega. Avanturistični vrtinec, ki je potegnil vase ljubosumno vse in vsakega, brezkompromisno, od glave do pet.

Skozi orientalske abstrakcije in njihovo – še vedno – stopicljanje za vodilnimi moškimi čari tj. trdno, čvrsto, a močno senzitivno in bondovsko hladno perfekcionistično vedenje, do večno popularnega podzemlja in njemu krute dominacije, pa trubadurske romantike in želje po doseganju nedosegljive popolnosti, celosti vodilnih z namenom oponašati Boga in Ga končno tudi preseči.

Povsod vodila akcije, drame in inovacije življenja, ki naj nas oplemeniti, polepša, pa tudi umaže in grdi zavoljo shajanja z negativno; zavoljo polepšanja že tako prelestne ljubezni in razčlenjenja kompleksnih ponižujočih sistemov.

Svežina, ki nikogar ne pusti nedotaknjene in je lahko tudi premočna.

✧ Peter Pitambar Pangerc

Dnevnik lopova (8. del)

kraj: Povšetova 5, soba 68

čas: sreda, 7.12.1994

Danes sem vstal že malo pred osmo. Zbudil me je paznik, ker je prišel po Marjetico, ki je moral k zdravniku. Zdaj je nekaj predenajsto. Točno ne vem, ker mi radio ura ne dela. Njen kabel sem začasno žrtvoval za kuhalnik, ki sem ga zimproviziral. Napravil sem ga še iz dveh žlic in ogradij kulijev. Deluje po principu elektrolize. To inovacijo vklopiš, vtakneš v vodo, ki potem zavre v slabi minuti. Dobra fora.

Med drugim tudi pričakujem obisk staršev. Danes nameravam začeti pisati pismo Tinasji. V glavi ga že sestavljam. Na čim bolj razumljiv način bi ji rad opisal situacijo, hkrati pa jo pomiril, saj ne vem, kako prenaša vse skupaj. Upam, da ima vsaj polovico toliko volje kot jaz.

Sedim na postelji in premišljujem o prihodnosti. Cimri so med tem zatopljeni v Človek ne jezi se. Jezijo se kot strela. Torej, ostal sem pri prihodnosti. Glede Tinasje ne bom delal računov brez krčmarja. Pri njej sem ostal na možnostih. Predvsem pa premišljujem o

vojski. Civilno služenje, da ali ne? Zdaj bom počasi začel s pismom za Tinasjo.

Gremo v kantino. Za spremembo sem si kupil Lucky Strike. S Patuljkom sva se naročila na Dnevnik. V kroniki je bil članek o sojenju Marjetici. »Za morilca 7 let zapora«. Same nejasnosti. Obtožili so ga na podlagi sklepanj, možnosti. Članek je vzel on, jaz pa sem si vzel napis z naslovnice, na kateri je tudi Marjetičin podpis (posvetila mi ni hotel napisati).

Naporen dan je za mano, imel sem kar tri obiske. Prvi je bil Zorčič, ki mi je povedal, da je imel dolg pogovor z mojimi starši. V glavnem mamo. Pravi, da je večino doma in tako mi ni imel kaj dosti za povedati. Naslednji so bili starši z novicami glede družine in okolice. Zadnja je bila moja sestra. Njen obisk me je kar presenetil. Se je pa več kot z mano pogovarjala s paznikom. Omenil sem ji tudi željo, da bi delal na radiu. Rekla mi je, da možnost obstaja, samo resno moram zagrabit. Potem smo se s paznikom pogovarjali o zaporih.

Pismo za Tinasjo bom oddal jutri, ko kupim znamke. Pismo je odkrito, čustveno in jasno. V sobi je isto kot vsak večer ob tem času – pišejo se pisma.

Nadaljevanje sledi.

✠ G.T.S.

Izbrane brezplačne prireditve v Ljubljani

Kaj: predstavitev Mednarodnega poletnega tabora v Ukrajini

Kje: Duhovno središče sv. Jožefa na Poljanah

Kdaj: 9.1. 2007, ob 19h

Kaj: predstavitev knjige Jana von Rijckenborgha: Izvorna gnoza Egipta

Kje: Mednarodna šola Zlatega rožnega križa, Celovška 280

Kdaj: čet., 21. 12. ob 19h

Kaj: predstavitev novosti knjižne zbirke Lambde in družabni večer

Kje: Galerija Škuc, Stari trg 21

Kdaj: čet., 21. 12. ob 20h

Kaj: ogled jaslje

Kje: Ljubljanski grad, kapela sv. Jurija

Kdaj: od 24. 12. 2006 – 2. 2. 2007, od 17h dalje

Kaj: cikel predavanj o arhitekturi

Kje: Arhitekturni muzej Ljubljana, Pot na Fužine 2

Kdaj: ob torkih do 10. 4. 2007, ob 19h

Kaj: jazz koncert

Kje: Škuc, Stari trg 21

Kdaj: 21. 12. ob 20h

Kaj: gledališka predstava Čarobna smrečica

Kje: Škuc, Stari trg 21

Kdaj: 23. 12. od 10h-12h

Kaj: ustvarjalna delavnica Novoletna obdarovanja

Kje: Škuc, Stari trg 21

Kdaj: 23. 12. od 10h-12h

Novoletne prireditve

Prireditve na Prešernovem trgu ob 20h

Nuša Derenda (26.12.2006)

Siddharta (27.12.2006)

Gibonni (28.12.2006)

Kingston (29.12.2006)

Neisha (30.12.2006)

Natalija Verboten (1.1.2007)

Oliver Dragojevič (2.1.2007)

Silvestrovanje na Prešernovem trgu

21.00 – 22.30: Petar Grašo

22.30 – 00.30: Jan Plestenjak

00.30 – 02.00: Danijela

Silvestrovanje na Mestnem trgu

21.00 – 22.00: Tinkara Kovač

22.00 – 00.15: Orkester Simfonika in Ylenia

00.15 – 01.00: Ana Dežman in Elda Viler

Silvestrovanje na Kongresnem trgu

21.00 – 22.30: Mambo Kings

22.30 – 00.30: Magnifico

00.30 – 02.00: Soul Fingers

Delo s cestnimi otroki v Gomi (5.del)

27.10.2005, Goma. O »začaranih« otrocih, II.
(fr. »les enfants ensorcelés«)

Poimenovanja otrok in mladostnikov, živečih na ulici, »nosijo« v različnih okoljih (mestih) RD Conga različne konotacije. Termin »maibobo«, ki naj bi izhajal iz kinyarwandščine (nativni jezik Ruande), je v Gomi negativno sprejeti izraz in glede na mnenje domačinov pomeni »vrni mi moj denar«. Z njim enačimo uličnega otroka kot s kradljivcem. Opiše tudi prvo stopnjo adaptacije uličnega otroka na življenje na ulici, ko še ni spreten v kraji, je umazan, izgubljen, zanemarjen, deležen posmeha. Če v Gomi poimenujemo uličnega otroka z nazivom »maibobo«, lahko v njem izzovemo nejevoljo, jezo, nasilje. Z uporabo istega termina otroku z ulice v glavnem kongoškem mestu Kinshasa la-skamo. »Shege« je v Gomi pozitiven »cool« sprejeti izraz za uličnega otroka. Izhaja iz lingale, ki je eden izmed kongoških uradnih jezikov, večinoma govoreči v Kinshasi in njeni okolici. V govorici uličnih otrok iz Gome poimenovanje svojega družbenega statusa kot »shegeja« predstavlja drugo fazo adaptacije na življenje otrok na ulici, ko je otrok že prestal in vzdržal iniciacijske rituale svojih sočlanov, si pridobil svoje mesto v ulični skupini in se privadil vsakdanjiku življenja na ulici. Izraza »mike« in »bili« kot sinonima za uličnega otroka se v tem okolju uporabljata redkeje. V Lubumbashiju, južno-vzhodno kongosko mesto ob meji z Zambijo, pravijo otrokom z ulice »les vagabond(e)s« (potepuhi), se pravi, tisti, ki se potepajo po svetu, beži-

jo od svojih oddaljenih domov (pogosto iz Severne Katanje) proti mestnim ulicam tega prijetnega osrednjega afriškega mesta.

Vsaka skupina uličnih otrok je organizirana v vlogah njenih pripadnikov, s šefom, ki določa vsakodnevne dejavnosti, skrb za iskanje hrane, za zdravstveno pomoč, za varovanje pred vojsko, ki jih ponoči pogosto napada. Za vstop v nek »sektor« (označuje teritorij določene ulične skupine) v mestu mora otrok plačati pristojbino (nekaj dolarjev), ki se razlikuje od posameznega šefa in ulične skupine ter osebne situacije otroka, ki želi vstopiti v nek »sektor«. Pred tednom izvem od nekega bivšega vzgojitelja našega centra za ulične otroke, da so nekje v RD Congo vojaki s trikom privabili 140 uličnih otrok v lažnem namenu pomoči in jih pometali v reko. Nevarnost imobilizacije teh otrok v gverilo ali zapiranje le-teh v lokalne zapore je vseskozi prisotna, zlasti v tem nestabilnem političnem obdobju in okolju.

Večina otrok z ulice pride samoiniciativno v naš center za ulične otroke, imamo pa tudi ekipo, s katero podnevi in ponoči krožimo po mestu in »sektorjih« ter spremljamo gibanje in stanje subkulturnih skupin uličnih otrok ter jih posredno vabimo v nas prehodni center, kjer jim nudimo osnovno oskrbo, zaščito, prenočišče in alfabeticizacijo. Od tu jih po nekem času (tednih, mesecih, odvisno od otrokove situacije) vrnemo v družino ali oddamo v večji vzgojni center za mlade v Ngangiju.

V centru imamo osemletnega dečka Amanija, drobnega, majhnega, žilavega fantka, ki je pristal na ulici zaradi svojega neprilagojenega obnašanja. Je prvi nezakonski sin matere, ki je v času šolanja zanosila z moškim, katerega imena ne pozna. Slednji je ni želel sprejeti k sebi. Amanija rodi v hiši svoje matere, se vrne v šolo in kmalu zopet zanosi z drugim moškim. Ta jo vzame za ženo, plača doto njeni družini in v hišo sprejme tudi njenega nezakonskega sina. Kmalu postane lesena hišica (lesena koliba brez tal je za »dobro stoječe« družine, družine s slabšim življenjskim standardom živijo v kolibi, zbiti iz plehnatih ostankov plošč, iz plastičnih sten (fr. »bache«); npr. podarjenih od Unicefa ali iz blata) polna njunih otrok po dobri stari afriški navadi. Čez čas začno pri dečku opazovati neprilagojeno (moteče) vedenje, ki jih straši. Nekega dne se

Amani sprehaja po lavinih ploščah, zlitih v jezero Kivu ob mestu Goma. Na tleh zagleda en rdeč bonbon. »Le kdo bi lahko izgubil tako dragoceno živilo?«, se sprašuje. Dobro pogleda okrog sebe, če je kdo v bližini, ki bi ga izgubil. Nikogar ne opazi. Zaveda se, da takšne prilike dolgo ne bo imel,

da bi dobil sladkorček.

Strastno vrže bonbonček v usta in uživa ob sladkobi, ki se širi po njegovi ustni votlini.

Tako pristane v »drugem svetu« (»deuzieme monde«), kot nativni sodelavec, ki je poročal zgodbo otroka po obisku mamine družine, poimenuje nenaravno,

nenormalno, nerazložljivo stanje otroka. Kar naenkrat od nekje k Amaniju prileti neka »mama«, ki trdi, da je to njen bonbon, da ga ji je ukradel in mora oditi z njo. Isti hip ta mama (izraz »mama« uporabljen tudi na splošno za vse ženske) vrže v jezero tri kokošja jajca in jezero se razpre na levi in desni breg, na sredini se naredi kopno. Od tedaj naprej deček nekaj časa živi pri tej mami. V ta svoj »drugi svet« želi povabiti člane svoje družine. Mama ga pouči, da mora tistemu družinskemu članu, ki ga namerava povabiti v svoj svet, nastaviti pod posteljo plastenko njegove krvi. V normalnem svetu odhod družinskega člana naj bi izgledal kot smrt, a v »drugem svetu« ta oseba živi naprej. Neka dne se osemletni Amani sprehaja okrog katedrale in zavije vanjo k obredu svete maše, čeprav tega ni imel v navadi. Kmalu ga prične neka nerazložljiva sila zopet »grabiti«, odvrata od krščanskega obreda. Deček vztraja in v fazi poslušanja evangelija začuti neko drugo neznano silnico v sebi, ki mu sprosti napetosti in ga osvobodi iz temačnega »drugega sveta«. Po tem dogodku odide v naš center za ulične otroke in zaprosi za pomoč. Sprejmemo ga v obravnavo. Postane interni, kar pomeni, da v našem centru ne le obiskuje šolo, ampak tudi živi (spi, jé), dokler v socialni ekipi ne odločimo drugače. Od odhoda iz katedrale in v času bivanja v našem centru Amani ne čuti več »težav«, ki naj bi izhajale iz t.i. »drugega sveta«. Strah pred nadnaravnimi

silnicami in nerazložljivim vedenjem dečkovo družino odvrta od tega, da bi ga sprejela nazaj k sebi. Moji kongoški sodelavci nimajo potrebe po iskanju vzroka za razlago te zgodbe (vpliv halucinogenih drog, obredi sekt, duševna bolezen, otrokova domišljija...), kot

jo imam jaz (Evropejka, vajena iskanja dokazov za vsako stvar), saj sami verujejo, da gre za primer »začaranega otroka« (za njih ni pomembno, kdo jih začara). Deček sam si želi ostati v naši oskrbi.

Takšen primer »začaranega otroka« ni osamljen primer med zgodbami otrok, ki jih obra-

vnavamo v našem salezijanskem centru za ulične otroke. Zadnjič med popoldanskim sprehodom po »sektorjih« s kongoškim sodelavcem opaziva enega sedem ali osemletnega (starost otrok je zelo težko določiti, sami je pogosto ne vedo) »shege-ja«. Ko se mu približava, opaziva, da se nenavadno obnaša (kot neciviliziran otrok, ki je odraščal v divjini med živalmi ali mentalno nižje razviti otrok). Sodelavec se obrne in reče, »ah ne, saj tale ni pri pravi pameti, pustiva ga, ta ni za nas«. Že odideva, dokler se ne zamislim in mu rečem, kdo pa nama je naročil, naj ločujeva otroke po njihovim mentalnih ali socialnih sposobnosti. Ravno tale potrebuje najino pomoč, saj je bil videti v svojem bivanju na ulici osamljen, ni pripadal kakšni subkulturni »klapi« uličnih otrok, kar otežuje bivanje v »sektorju«. S taksijem »mini-bus« se odpeljemo proti četrti, kjer naj bi po otrokovih namigih živel njegova mama. Med potjo je »sprevodnik« držal vrata od kombija, saj bi drugače odpadla. Po dolgi vožnji prispemo v četrt, ki jo je omenil deček, stojimo na ulici, a deček ne ve, kam iti. Okrog nas seveda množica ljudi, ki radovedno posluša naš »teater«. S sodelavcem ugotoviva, da tole iskanje njegove mame lahko traja cel dan. Tisti dan dečka sprejmemo v »Centre don Bosco Ngangi«, iskanje družine preložimo po osnovni oskrbi in negi otroka.

...se nadaljuje....

» besedilo in fotografije
Alenka Zelenc

Ujetnika preteklosti

Bilo je leto 3028 in obstajala je še zadnja organizacija, ki se je ukvarjala z brezdomci in njihovimi težavami. To organizacijo je vodila punca z imenom Špela. Imela je nekaj študentov, ki so ji pomagali in se zanimali za težave drugih. V tem svetu je vsak skrbel zase in res samo za svoje najbližje. Toda ta skupina ni obupala nad temi ubogimi ljudmi. Čeprav niso nikogar osebno poznali, so jih preučevali preko tehnologije. Seveda je bila ta tehnologija zelo napredna in so lahko delali neverjetne stvari. Recimo, ko se je začelo jutro, so Špela in njeni študentje sedli za računalnike in prek satelita poiskali vsak svojega brezdomca. Prek kamer, ki so stale po celem mestu, so lahko opazovali vsak njihov gib. Njihove slike so tiskali in vstavili v drug računalnik, ki je bil povezan s policijo. Tako da so lahko izvedeli skoraj vse o teh svojih izbranih osebah.

Izvedeli so, kdaj so rojeni in kje. Kdo so njihovi starši in koliko bratov oz. sester imajo. Katero šolo so

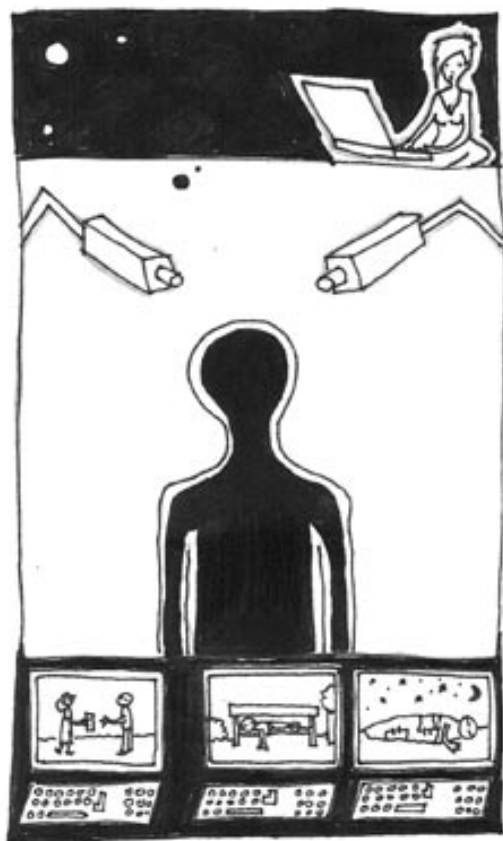
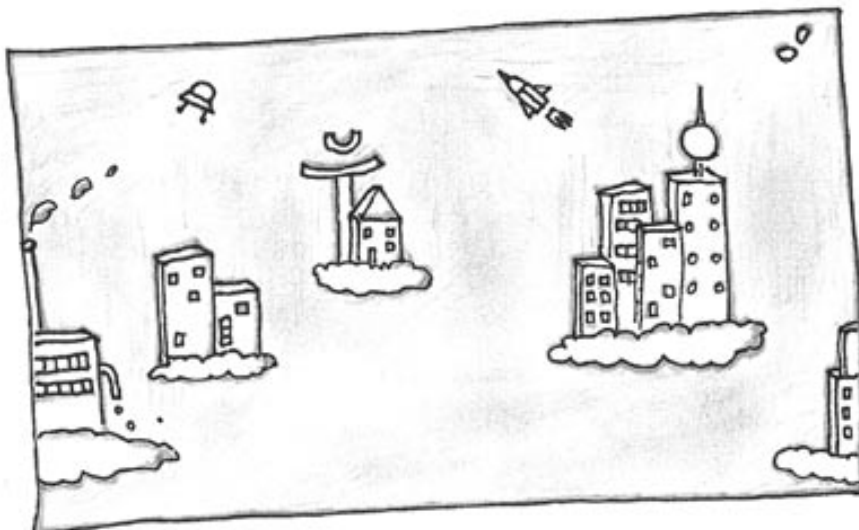
končali, če sploh so katero. Takrat šolanje ni bilo obvezno in so se lahko šolali le bogati ljudje. Ljudje so se delili na bogate in revne, tako da bila njihova usoda, takoj ko so se rodili, že znana. No, in o teh revnih ljudeh so lahko vedeli vse. Saj je satelit zapisoval njihov vsak gib. Kdaj so bili pri zdravniku, kdaj so jedli in kaj. Skratka, čisto vse.

Bližal se je konec študijskega leta in Špela se je odločila, da mora za zaključni izpit vsak študent sam narediti življenjepis enega brezdomca, ki ga še niso preučevali. Študentje so kmalu začeli z raziskavami in tudi Špela se je odločila, da naredi en spis, da bo potem računalnik primerjal njeno delo z delom študenta in tako ocenil nalogo.

Prižgala je računalnik in se povezala z ulicami, kjer so živeli samo brezdomci, morilci, narkomani, skratka, sami odpadniki. Policija jih je pustila na miru, saj so se jih vsi bali. A če so hoteli vstopiti v svet bogatašev, so jim sodili takoj. Hiše bogatašev so stale visoko v zraku in do njih si lahko prišel le, če si imel plovilo, ki te je

pripeljalo do določenega mesta. Ta plovila so imeli le policaji, ker je vsak delavec oz. bogataš imel službo, trgovino in vse ostalo, kar je potreboval, povezano s svojim domovanjem kot z neko popkovino. Sedli so na plovilo podobno stolu, ki se je zaprlo, povedali, kam bi radi šli in ta naprava jih je odpeljala. Tako tudi Špela in njeni raziskovalci niso nikoli stopili na trdna tla. Tako rekoč vedno so bili v mestu, ki je lebdele v zraku. Imeli pa so satelitski stik z zunanjim svetom.

Ko je Špela brskala po ulicah in iskala nekoga za svojo nalogo, je naletela na nekaj nenavadnega. Našla je nekega fanta, ki je bil zelo čudno oblečen in čist. Takoj je natisnila njegovo sliko in jo dala v računalnik, ki je bil povezan s policijo. Takrat se je zgodilo nekaj čudnega. Računalnik je pokazal, da ta oseba ne obstaja. Špela je takoj vprašala, če je računalnik morda napadel kak virus, toda odgovor je bil »ne«. Cel dan se je trudila dobiti kakršnekoli podatke o tem fantu, toda zaman. Ko je bilo dneva konec, se je odpeljala direktno domov. Sicer je imela navado najprej oditi na večerjo, šele nato domov. Ko je stopila skozi vrata, je imela v mislih samo tega fanta in se spraševala, kakšno bitje neki bi to lahko bilo. Ko je vstopila, je vse potrebno prižgala

ali ugasnila kar z glasom. Najprej je naročila tuš, ki je deloval tako, da so jo obkrožili nevidni atomi in spravili umazanijo tako iz nje kot iz oblek. Le v nekaj sekundah je bila že čista. Naročila je čaj z mlekom in ukazala računalniku, naj poišče fanta, ki ga je videla danes v službi. Računalnik je preko njenih možganov prebral sliko in že v nekaj sekundah se je fant pojavil na ekranu. Srkala je čaj in gledala, kaj se dogaja. Hitro je dojela, da je nekaj narobe, saj je bil fant videti izgubljen in očitno je bilo, da ne pozna okolice. Videlo se je, da išče pot v mesto. Tega si nihče ni upal, niti najbolj pogumni ne, saj so vedeli, da meje mesta ščiti laser in čim mejo prestopiš, od tebe ne ostane niti prah, da bi te lahko pokopali.

Naslednji dan se je Špela odločila obiskati policijo in jim naročila, naj ji tega fanta pripeljejo, ker je to njen prijatelj, ki se je izgubil in prihaja z drugega planeta. Policisti so pregledali njene datoteke in ugotovili, da nima nobenega sorodnika na drugih planetih. Hoteli so razlago. Razložila jim je, s čim se ukvarja in da fanta potrebuje za preizkus. No, temu niso nasprotovali. Sploh pa, en berač manj jim je pomenil tudi izboljšavo "njihovega" sveta, zakaj torej ne? Tako so ga ujeli in ji ga izročili zaprtega v nekaj steklenici podobnega. Okoli njega je bila neka energija in le tisti, ki je imel daljinski upravljalnik, ga je lahko spustil, drugače ga je lahko obvladoval. Ujetnik bi lahko pobegnil, toda videl je, da je to možnost, da pride v mesto. Daljinski upravljalnik so predali Špeli in ji rekli, naj ga vrne, ko konča, saj je ta ovojnica delovala podobno kot v starih časih lisice.

Špela je fanta odpeljala domov in mu razložila, kaj je odkrila. Povedala mu je, da ji je ime Špela in ga prosila, naj ji, če to ni skrivnost, tudi on zaupa svoje ime. Seveda ga je zanimalo, kaj hoče od

njega. In seveda jo je zaprosil, da mu ponudi hrano in vodo. Nihče ne ve, zakaj, ampak Špela mu je zaupala, ga izpustila iz tistega »elektronskega zapora« in mu postregla z večerjo. Med večerjo mu je povedala, s čim se ukvarja in kako je prišla do njega. Prosila ga je, naj ji kaj več pove o sebi in naj ji zaupa, od kod je. Najprej pa ime, seveda. Tako se je začela njegova zgodba:

Ime mi je Arlen in kličejo me Aco. Sem iz leta 5183, ukvarjal sem se s tatvinami. Ko sem izvedel, da je neki znanstvenik odkril, kako se da potovati skozi čas, sem se odločil, da ukradem njegovo kartico za upravljanje s časovnim potovanjem. Med begom sem po nesreči pritisnil neko tipko in se znašel tukaj.

Špela ni vedela, naj mu verjame ali ne, zgodba o potovanju v času se ji je zdela nenavadna. Hotela je dokaz in ga prosila, če jo lahko s pomočjo ukradene kartice odpelje naprej v času. Seveda to ni bilo mogoče. Pojasnil ji je, da iz sedanjega časa lahko potuješ le nazaj v preteklost in se potem spet vrneš v svoj čas. Ker v prihodnosti je tehnologija tako napredna, da bi tam živeči "tujca" takoj opazili. A to še ni vse. Najhuje je to, da bi lahko z možnostjo potovanja v času naprej človek spoznal in se naučil vseh skrivnosti sveta in s tem uničil sedanjost in svojo pravo bodočnost, ko bi se vrnil.

Zato se morajo ljudje roditi in umreti v istem času. Ker se v enem življenju lahko naučiš le malo stvari, še ni prave nevarnosti, da bi se prihodnost spremenila. Toda če bi prišel v prihodnost in izvedel za velike skrivnosti dolgih vekov ter

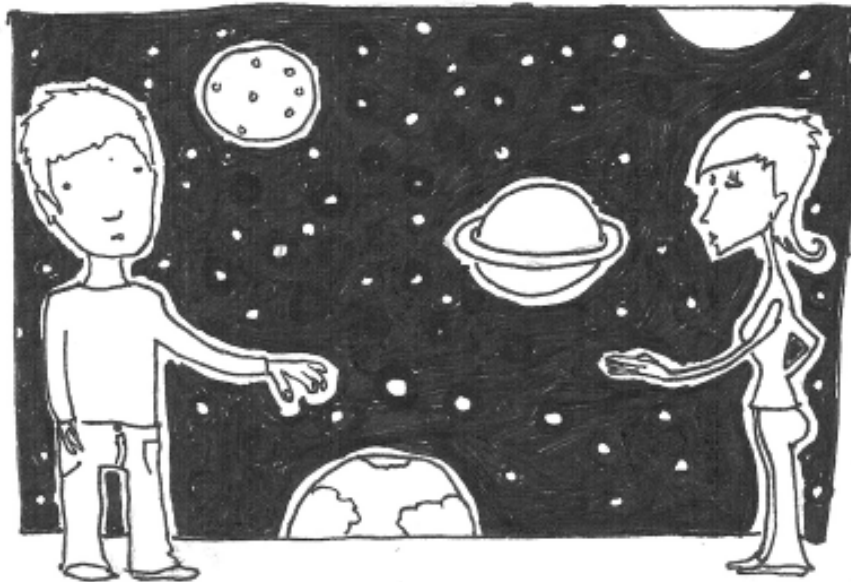
v nekaj minutah spoznal stvari in odkritja, za katera so ljudje žrtvovali dolga življenja, bi bilo zelo nevarno.

Če te zanima, ali je res tako lahko priti do znanja in odkritij, ti povem, da so v prihodnosti vsa mogoča odkritja zapisana v računalnikih, tako kot pri vas, je Špeli pojasnjeval Aco, samo da so pri nas bolj napredni in ti računalnik naloži v možgane karkoli te zanima v le nekaj minutah. ... Lahko pa te peljem v preteklost, to bi šlo!

Špela je sprva komaj čakala časovnega potovanja. Ko pa je izvedela podrobnosti o tem, kako se bo to zgodilo, ni bila več tako prepričana. Pravilo je bilo, da ji bo Aco v preteklosti naložil spomin, ji našel družino in vse kar mora za to vedeti, bo vedela. Tako bo imela svoje novo življenje, za primer če se slučajno kaj zalomi. Imela bo službo, stanovanje, prijatelje, vse to bo imela v spominu, toda na nagone in želje se ne da vplivati, teh se ne da spremeniti, tako da to bo ostalo nespremenjeno.

Morda česa, kar si sedaj prisiljena uporabljati v vsakodnevem življenju, potem ne boš marala, na primer računalnikov, lahko se zgodi, da jih boš sovražila in si boš želela raziskovati zares, ne preko računalnikov, ravno zato, ker do sedaj nisi imela prave priložnosti zato. Kaj takega se v večini primerov zgodi, ni pa nujno, je dalje razlagal Aco. Tam boš mislila,

da si ti to, kar boš tam, toda šele po najinem povratku spet v svoj čas se boš vsega spomnila, prej ne. To pa zaradi varnosti, če bi se slučajno kaj godilo, da bi potem v preteklosti ne iskala vse življenje poti nazaj, ampak bi tam normalno živela.

No, Špela, zdaj pa morava vse pripraviti za pot in potem lahko greva, je še rekel Aco.

Ko sta se naspala, sta začela delati načrt, kam bi lahko šla. Hotela sta v čas, kjer je državni zakon enak za vse. No, vsaj na videz! V čas, ko se lahko prosto premikaš naokoli in v čas, ko ne počnejo vsega računalniki in roboti. Špela je imela eno veliko željo in sicer, da bi se vozila s kolesom, to je poznala iz zgodb o daljnih prednikih, ki jih je z njo delila babica. Na koncu sta našla pravi čas za svoje potovanje – leto 2004. Dobil sta tudi podatke, da tam obstaja nekaj, kar se imenuje vreme in se trenutno bliža zima.

Aco je Špeli našel odlično službo, določil je, da bo delala na faksu, imela bo mamo in očeta. Bratov in sester ne bo imela, da ne bi ti preveč podrobno obujali spominov, Špela pa se česa ne bi mogla spomniti in bi tako kaj izpadlo čudno. Povedal ji je, da tam, kamor se bosta odpravila, govorijo smešen jezik, slovenščino, da bo živela v Fužinah, najbolj pa je bila vesela, ker si je lahko izbrala, kakšno kolo naj jo čaka. Zdaj je

Špelo zanimalo le še, kako bo Acota tam v preteklosti v novem življenju spoznala, ker vendar ne bo vedela, od kod je in kaj tam išče.

Tudi za to je poskrbljeno, je rekel Aco. Ko prideva v preteklost, me še isti dan obiščeš z osmimi študenti v okviru raziskave. Tako se bova srečala, jaz te bom spoznal, ti mene še ne. No, največji problem je v tem, da sva v preteklosti lahko največ dva dni, potem morava nazaj. Če nama to ne uspe, bo polomija. Zato ker brez naju najin čas ne more obstajati in se ustavi. Dokazano je, da mu nekaj dni najine odsotnosti še ne škodi, kar je pa več, se pa že pozna. Pride do potresov, poplav, razno raznih naravnih katastrof. Pa še nekaj je. Tudi če umreva v tistem času, ni pomembno na kakšen način, naju bo najin čas čakal, dokler ne pride spet datum, ko sva odšla in se ponovno "rodila". In še nekaj: če se slučajno česarkoli spomniš iz svojega časa, me poišči in mi povej. Če boš povedala komu drugemu, ti kot prvo ne bo verjel in kot drugo, bo to povzročilo same težave. Če boš dobila kak spomin s svojega časa, mi zaupaj, jaz bom imel odgovore na vse. Tudi program je tak, da če se slučajno česa spomniš, me boš avtomatsko oz. nagonsko iskala. Kdo in kaj bom v preteklosti jaz, boš izvedela ob svojem času, ko se srečava. Tako da se ponovno spoznava v letu 2004!

Naslednje jutro sta odtipkala leto 2004, pritisnila tipko za začetek potovanja in vse se je začelo: Špela je delala isto delo kot v svojem času, le na drugačen način. Tako so se ta dan s študenti odpravili raziskovat v mesto in zvečer jih je Aco pričakal. Ko so prišli, je dvakrat globoko vdihnil in prišel do njih. Upal je, da bo šlo vse brez zapletov. Tako so se spoznali in sta se "spoznala". Aco je načrtoval, da jo bo, ko mineta dva dneva, poklical in odpeljal nazaj domov, kot je bilo dogovorjeno. Toda vse je šlo narobe. Izgubil je kartico za potovanje po času! To pa zato, ker jo je v roke prišla druga roka, oseba, ki ni poznala moči te naprave in se je zato kartica avtomatsko zdrobila. Aco je tako vedel, da sta ujeta tukaj in da mora povedati Špeli, kaj in kako se je zgodilo. Na začetku jo je klical in vedno je prišla. Ko sta se dobila, je začel mutiti in na koncu ji je rekel, da potrebuje denar. Ni mogel povedati, kar je želel. Po nekem času se je njuno prijateljstvo začelo dobro razvijati in sta se dobro razumela. Špela je vedno skrbela za Acota, ki je vedno zapadel v neke težave.

No, še vedno se nahajata ujeta v preteklosti, čeprav sta od tega minili že dve leti. On je trenutno v zaporu in piše to zgodbo. V prihodnosti pa se obetajo hude naravne katastrofe, saj sta ujetnika časa ne le dva dni, ampak sta že skoraj dve leti izgubljena za svoj čas.

✠ Arlen Kazić
ilustracije Damjan Majkić

*Simboli
v notah visoke pesmi,
ko sonce pojema v barvi,
se poišče nevidne roke
smeha plesanja.*

*Ko je vse čisto
vse svetlo,
ko se krošnja z avro
povzpne v nebo,
je vse združeno v dobrem.*

✠ Jon Aramis

Moj božič

Tako težko mi je danes razumeti mojo odločitev, ki sem jo sprejel pred devetimi leti, da za vedno zapustim rodni kraj, dom, prijatelje in zanimive hobije. Znašel sem se v Ljubljani, našel sem si prijetno sobico, službo in novo življenje. Ampak začetek je bil gnusno trd, pekoč in boleč – takrat sem ljubil kruh, ki sem ga spekel sam. Bil je odličen! Takega kruha ne speče nihče. Tako je zadišal, da je božični večer dobil svoj čar, žal pa je to bilo vse, kar sem imel – vrč vode in kruh. Mmmm, kako je dišal!

V vsej finančni stiski, ki sem jo imel (zamujal sem z najemnino, s plačilom stroškov, kaj šele, da bi imel za vrček čaja), pride mimo moj prijatelj. Gleda po sobi in ni mu jasno, kaj se dogaja. Smrečica okrašena, jaslvice in prazna nogavica na vratih, v njej pa pismo, ki je upalo na božič. Odprl je hladilnik, v njem pa žalostno sveti lučka. Pa pravi prijatelj: »Zakaj je hladilnik prazen?« Odgovoril sem mu, da je na mizi kruh in voda. Prijatelj si je zaželel mojega kruha, ni se mogel zadržati, še danes si ga zaželi.

Ko sva se okrepčala ob poslušanju božičnih napevov, me je ogovoril, da je to tisto, kar je iskal. Božič, ki ga je iskal že dolgo časa.

Vsi imamo lep spomin na božič, ki pa z leti zbledi, izgine njegov čar, lesk in otrok v nas, ki ga je vsak izmed nas dobil v dar. Hm, ja, moj dar od njega v zameno za moj kruh je bil obisk trgovine. Zapeljala sva se do ene večjih trgovin v Ljubljani. Ko sva prišla do polic, je zagrabil večji voziček

in mi rekel: »Napolni ga do vrha, želim, da si vzameš tisto, kar bi imel na božični večer za večerjo in voz naj bo poln«. Ja, to je bil moj božič.

...Čez dve leti, ko sem se postavil na noge, imel nekaj denarja več kot takrat, sem spet iskal svoj božični večer, ki pa mu je spet nekaj manjkalo. Imel sem polno mizo dobrot in vsega na »polno rit«. Ugotovil sem, da to ni to. Odpravil sem se v stari del mesta iskat svoj mir, tišino in toplino božičnega večera. Zrl sem v izložbe, sanjaril, občudoval sneg, bil je kot smetana. V neki ulici sem se zazrl na prag trgovine, bilo je nekaj temnega, ovalnega, zavito v karton, časopis in odejo. Stopil sem bližje in se skoraj prestrašil. Ležala je starejša ženska, šestdesetih let ali več. Pomenljivo me je pogledala in se žalostno nasmehnila. Lagal bi, če bi rekel, da se mi ni zasmilila. Segel sem v hlačni žep in izvil deset tisoč tolarjev in sem jih ji podaril za božič.

Gospa klošarka ni verjela, morala je dvakrat pogledati bankovec, uboga, verjetno je mislila, da je le kruta šala. Ko je došla, se mi je hotela metati v objem. Takoj sem ji rekel, naj steče v noč in najde svoj božič, tako kot sem ga našel jaz.

Vem, da je našla svoj božič. Na koncu te prijetne zgodbe se verjetno vprašaš: »Kaj pa moj božič?«

Hm, pojdi ven iz hiše in ga boš našel, tako kot smo ga našli mi trije v tej zgodbi....

✠ Marko Ažman

O brezdomcih

Doma sem na podeželju na Dobrovi pri Ljubljani. Vsak dan se vozim v Ljubljano na delo in se redno srečujem z brezdomci, ki so mi zelo pri srcu, kajti ni dosti manjkalo, da bi sam postal brezdomec. Ne da ne bi imel doma, ampak v življenju sem doživel veliko hudega in sem se le s težavo pobral. Večkrat sem bil v psihiatrični bolnici Polje. Redno dajem za vino in z njimi spregovorim kakšno besedo. Rad opazujem ljudi.

Ljubljančani so slabi ljudje brez srca. Ljubljana ni majhna pa ne morejo prezimiti teh nekaj brezdomcev, kljub temu, da ima mestna občina dovolj denarja. Pomislite samo na brezvezno vzpenjačo na grad. Kakšno lepo zavetišče za brezdomce bi lahko naredili za ta denar.

Pri nas na podeželju je drugače. Kakšnega vaškega reveža se usmili kakšen kmet, ki pri njem prezimi in mu pomaga pri delu.

Vsem brezdomcem voščim srečen božič in srečno novo leto in da bi zima čim prej minila.

✠ Zdravko Nartnik

Ok, napisala bom to "prokleta" pismo. Ah, šalim se. Ne, prav nič odveč mi ni pisati. Ker obljuba dela dolg. Mogoče kdaj še kaj. Ne vem.

Ne vem, kje bi začela ... Sem na videz čisto normalna punca, urejena, umita. Kraljev ulice ne prodajam, jih pa blazno rada berem. Rada imam te ljudi. Vsak po svoje je Kralj. Rada vas imam, ker ste prvi, ki ste naredili korak naprej (uredništvo) in rada imam tudi tiste, zaradi katerih tole pišem. Moji, naši, vaši brezdomci in brezdomke so mi dali veliko. Meni osebno so velikokrat pomagali. Ko je bila zima, jaz na toplem, oni zunaj, so me vedno bodrili, namesto, da bi jaz njih, vedno so bili spoštljivi do mene. Skratka, narediti znajo izjemen vtis in nikoli jih ne pozabiš.

Dragi brezdomci, želim vam pomagati, a vam ne morem, ker moram urediti ogromno stvari zase. Verjamem, da obstajajo ljudje, ki vam finančno lahko precej pomagajo. Je pač tako, da besede same ne zadostujejo, a ne.

Bliža se novo leto, božič ipd. Povedala bom še kaj vam res želim. Da bi imeli polne malhe denarja, dober vinček, v redu družbo in praznovanje se lahko začne.

Zaenkrat toliko od Tine

Nagradna skrita križanka

Vodoravno:

- 1) predsednik vlade RS
- 2) naziv petega kontinenta
- 3) angleška nikalnica, naziv kemijskega elementa Te
- 4) enica, kratica za Aldo Šter
- 5) /
- 6) zdravnik, rimski pozdrav
- 7) usedlina, ki nastane na starem železu, gorivo
- 8) priimek ameriške igralka Patricie, zemeljska ožina na Malavi
- 9) tekoča maščoba, tovarna posode v Celju
- 10) osebni zaimsek, oznaka za mesto Daruvar
- 11) svak po nemško, napisano malo poslovenjeno
- 12) vstop v računalnik, srbsko moško ime
- 13) prva dva zloga besede koala, prebivalec iberskega polotoka

Navpično:

- a) ime in priimek predsednika države RS
- b) reka v Angliji, vzklík, mesto v Bosni
- c) kratica za glavno mesto Vojvodine, rudnik v Bosni, grška črka
- č) vulkan na Siciliji, kratica za Egon Eckart, kratica za Ireno Ertl
- d) kratica za Zmago Rekar, blago, predniki Madžarov
- e) skupina ptic v zraku, del naprav v elektriki
- f) slovensko moško ime, del Ljubljane
- g) reka v Egiptu, priimek slovenskega narodnega heroja, oranje
- h) izraz, ko zapodimo mačko pri kosilu, kraj pri Domžalah, Croquet
- i) reka v Nemčiji, kosilo, južina, obed, kratica za Olgo Cerk

V tej križanki je nesimetrično postavljenih 24 črnih polj.

✉ Gregor B. Hann

Prejeli smo pravilno izpolnjen anagramni magični lik ter sudoku! Reševalec Marjan Blažek bo za nagrado po pošti prejel S-trip-nik. Čestitamo!

2					5	9		
7				3		2		
				2	4		1	6
		2						4
8		1				3		9
3						5		
4	6		5	9				
		9		8				7
		8	4					3

Navodilo za SUDOKU je preprosto: v vsak stolpec, v vsako vrstico in v vsak 3x3 kvadrat vpišite številke od 1 do 9, v vsakem stolpcu, vrstici ali 3x3 kvadratu pa se vsaka številka lahko pojavi le enkrat.

	A	B	C	Č	D	E	F	G	H	I
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										

Osmrtnica

Sporočamo žalostno vest, da je po kratki in mučni bolezni umrl naš nadvse cenjeni brat, prijatelj, soborec in narodni heroj, rojen v borbi za samostojno slovenijo, gospod Slovenski Tolar. Pokojnik bo ležal v kapelici svetega Janeza darfurškega. Pogrebne svečanosti se bodo začele sredi decembra. Prosimo tihega sožalja.

Žalujoči ostali:

oče Dolar, stric Rubelj, teta Češka Krona, nadvse dobra soseda Kuna, stara znanka Bosanska Marka in stric Euro.

Pogreb bo na dan prvega januarja v letu gospodovem 2007.

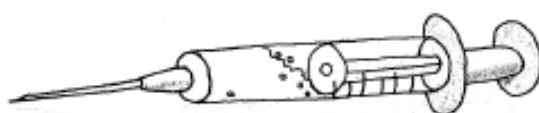
Cvetje hvaležno odklanjamo v korist vlade Republike Slovenije.

✉ Gregor B. Hann

Ženska se sprehaja po parku in utrujena sede na klopico, da bi se odpočila. Sprosti se, nagne glavo nazaj in uživa. Mimo pride brezdomec, sede na klopico, dvigne roke proti nebu, potem pa objame žensko. Ona ga presenečena udari. On pa: »Kaj si si pa mislila? Prideš v mojo posteljo, kaj pa naj bi jaz drugega naredil, kot da te objamem?«

✉ Dina

HERO

TEXT & RISBA **NIK***

Foto * Anka Doblekar

**Poln voziček,
polni žepi,
polna denarnica,
poln kufer obljub.
Pri polni zavesti priznam,
da imam včasih prazno glavo
in prazen trebuh.**